ҶАМЪИЯТИ ДОРОИ МАСЪУЛИЯТИ МАҲДУДИ ТАШКИЛОТИ СУҒУРТАВИИ “СИПАҲР”

Ҳисоботи молиявӣ
бароли соли ҳисоботии 2022 ва

ҳисоботи аудитори мустақил

Мундариҷа

	Саҳифа
ҲИСОБОТИ ОИД БА УҲДАДОРИИ РОҲБАРИЯТ ДАР ТАЙЁР НАМУДАН ВА ТАСДИҚИ ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ БАРОИ СОЛИ ҲИСОБОТИИ 2022	3
ҲИСОБОТИ АУДИТОРӢ МУСТАҚИЛ	4-6
ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ БАРОИ СОЛИ ҲИСОБОТИИ 2022:	
Ҳисобот оид ба ҳолати молиявӣ	7
Ҳисобот оид ба фоида ва зарар	8
Ҳисобот оид ба тағйирёбии сармоя	9
Ҳисобот оид ба гардиши воситаҳои пулӣ	10
Шарҳ ба ҳисобот	11-32

ҲИСОБОТ ОИД БА УҲДАДОРИИ РОҲБАРИЯТ ДАР ТАЙЁР НАМУДАН ВА ТАСДИҚИ ҲИСОБОТҲОИ МОЛИЯВӢ БАРОИ СОЛИ ҲИСОБОТИИ 2022

Роҳбарияти ҶДММ ТС “Сипаҳр” (минбаъд –Ташкилот) барои тайёр намудан ва тасдиқи ҳисоботҳои молиявии ташкилот уҳдадор мебошад, ки воқеан ҳолати молиявии ташкилот, натиҷаи фаъолият, гардиши воситаҳои пулӣ ва тағйирёбии сармояи худии онро ба санаи 31 декабри 2022 дар мувофиқати бо Стандартҳои Байналмиллалии Ҳисоботи Молиявӣ (СБҲМ) инъикос менамояд.

Барои тайёр намудани ҳисоботи молиявӣ, роҳбарияти Ташкилот уҳдадор аст, ки:

- Сиёсати дурусти ҳисобдориро интихоб намуда дар фаъолияти худ истифода барад;
- Ахбороти мувофиқ, боэътимод, қиёспазир ва фаҳмо оид ба сиёсати ҳисобдорӣ пешниҳод намояд;
- Маълумоти иловагӣ пешниҳод намояд, агар ягон номувофиқатӣ ба тарзи ҳисобдорӣ дар асоси СБҲМ вуҷуд дошта бошад ва он ба ҳолат ва фаъолияти молиявии Ташкилот таъсир расонад;
- Ба фаъолияти Ташкилот оид ба қобилияти дар оянда амал карданаш баҳогузорӣ намояд.

Роҳбарият инчунин уҳдадор аст, ки:

- Низоми самаранок ва боэътимоди назорати дохилии Ташкилотро кор карда баромада дар ташкилот ба роҳ монад;
- Ҳуҷҷатҳои муҳосибиро дуруст нигоҳдорӣ намояд ва маълумотҳои ин ҳуҷҷатҳои амалиёти Ташкилотро бо асъори мувофиқ ҳамавақт пурра нишон диҳанд ва инчунин дорои маълумоти кофӣ оид ба мувофиқатии амалиётҳои ҳисобдорӣ ба СБҲМ бошанд;
- То андозае, ки барои онҳо муяссар мегардад моликияти Ташкилотро ҳимоя намоянд; ва
- Ҳамагуна қаллобӣ ва амалҳои зидди қонуниро ошкор ва бартараф намоянд.

Ҳисоботи молиявии Ташкилот барои соле, ки 31 декабри 2022 анҷом меёбад, аз ҷониби роҳбарияти он санаи «30» майи соли 2023 тасдиқ гардидааст.

Аз ҷониби роҳбарият:

Халиков Т.П.	**Рабиева З.М.**
Директор	**Сармуҳосиб**

LLC Moore Stephens
Address: 24 A, Ayni str, 301
Dushanbe, Tajikistan

T [44] 601 52 52
[44] 601 53 53

www.moore.tj
info@moore.tj

ҲИСОБОТИ АУДИТОРИ МУСТАҚИЛ

Ба муассисони ҶДММ ТС "Сипаҳр"

Ақида

Мо тафтиши аудитории ҳисоботи молиявии замимагардидаи ҶДММ ТС "Сипаҳр" (минбаъд "Ташкилот"), ки аз ҳисобот оиди ҳолати молиявӣ ба 31 декабри соли 2022, ҳисобот оиди фоида ва зарар, ҳисобот оиди тағйирот дар сармоя ва ҳисобот оиди ҳаракати воситаҳои пулӣ иборат аст, гузаронидем, ки дар соли нишондодашуда ба анҷом расада ва инчунин тавсифи унсурҳои муҳими сиёсатии баҳисобгирӣ ва эзоҳҳо ба ҳисоботи молиявиро дар бар мегирад.

Ба ақидаи мо, ҳисоботҳои молиявии дар ҳисобот овардашуда, ҳолати молиявии Ташкилотро ба 31 декабри соли 2022 пурра ва дуруст инъикос менамоянд, нишондодҳои молиявӣ ва гардиши воситаҳои пулии он ба санаи 31 декабри соли 2022 ба талаботҳои Стандартҳои Байналмиллалии Ҳисоботи Молиявӣ мувофиқат мекунанд.

Асос барои ифодаи ақида

Мо аудитро мувофиқи Стандартҳои Байналмиллалии Аудит (минбаъд «СБА») гузаронидем. Уҳдадориҳои мо мувофиқи ин стандартҳо дар қисмати "Масъулияти Аудиторон" оварда шудаанд. Мувофиқи Кодекси Этикии Ҳисобдорони Касбӣ ки аз ҷониби Шӯрои стандартҳои байналмиллалии этикӣ барои ҳисобдорон таҳия шудааст, мо ягон алоқаманди ба Ташкилот надорем ва ҳамчунин аз ҷониби мо қоидаҳои дигари этикӣ мувофиқи стандартҳои дар боло овардашуда риоя гардидаанд. Мо чунин мешуморем, ки далелҳои аудитории аз тарафи мо ба даст овардашуда, ҳамчун асос барои ифодаи ақида кофӣ ва мутобиқ мебошанд.

Банди шарҳдиҳанда

Ба ақидаи худ тавзеҳ надода мо диққати Шуморо ба шарҳи 15 ва 22 ҷалб менамоем.

Шарҳи 15. "Захираҳои суғуртавӣ" Ташкилот дар мавриди ташкилкунии захираҳо оид ба зарари суғуртавӣ аз руй талаботи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳти рақами 94 аз 28 феврали соли 2015 "Дар бораи тартиб ва меъёрҳои тарҳҳои ҳиссаҷудокуниҳо ба фондҳои захиравии суғурта" амал мекунад. Аммо ба ақидаи мо дар баъзе маврид захираҳои ташкилшуда ба талаботи Қарори мазкур мутобиқат намекунанд, ки пас аз ҳисоб намудани аудитор тағйирод дар захираҳои суғуртавӣ ворид карда шуд.

Даромадҳои ғайри-амалиётӣ.

Дар Ташкилот интихоби усули эътирофи даромадҳо ва хароҷотҳо бо усули ҳисобкунӣ (метод начисления) муайян карда шудааст. Мувофиқи талаботи ин усул МСФО (IAS) 1 "Пешниҳоди ҳисоботи молиявӣ" банди 27- "усули ҳисобкунӣ" (метод начисление) даромадҳо ва хароҷотҳо дар вақти ба амал омадани онҳо эътироф карда мешаванд, новобаста ба ҳолати пардохт ва қабули маблағи онҳо вале Ташкилот даромадро бо усули хазинавӣ эътироф намудааст, ки дар ҳисобот оиди даромад ва зарар пешниҳод намудаи мо фарқият ба вуҷуд омадааст.

Номуайянии ҷиддӣ нисбати фаъолияти давомдор

Мо диққати шуморо ба Шарҳи 2.2 ва параграфи Фаъолияти давомдор ва ҳисоботи маҷмуии молиявие, ки аз он бармеояд ҷалб менамоем, ки он аз руи шартҳои фаъолияти давомдор таҳия гардидааст.

Дар ҳисботи молиявии маҷмӯии Ташкилот зарар ба маблағи 1 084 ҳазор сомонӣ ба санаи 31 декабри 2022 ҷаъм гардидааст. Ин омил номуайянии ҷиддиро оид ба имконияти Ташкилот барои таъмин намудани фаъолияти давомдораш ба вуҷуд меорад.

Бақияи ибтидоӣ
Аз сабаби онки ҳисоботи молиявӣ дар муқоиса ба бақияи ибтидоии ҳисоботи молиявӣ соли 2021 ҳисобида мешавад, мо ақидаи худро нисбати дурустии ҳисоботи молиявӣ Ташкилот ба ҳолати 31 декабри соли 2021 изҳор наменамоем.

Масъулияти роҳбарият барои омодасозии ҳисоботи молиявӣ
Роҳбарияти Ташкилот барои тайёр намудан ва дуруст пешниҳод намудани ҳисоботи молиявии мазкур дар мувофика бо Стандартҳои Байналхалқии Ҳисоботи Молиявӣ масъулиятро ба душ дорад. Масъулияти мазкур иборат аст аз: коркардабарой, ҷорӣ сохтан ва дастгирӣ намудани низоми назорати дохилӣ, бо мақсади таъмини шароити мусоид баҳри дуруст тайёр ва пешниҳод намудани ҳисоботи молиявӣ, ки холӣ аз хатогиҳои назарраси дар натиҷаи аз рӯи виҷдон кор накардан ва ё хатогиҳои тасодуфи рухдода ба амал омадаанд, интихоб ва ҷорӣ намудани сиёсати ҳисобдории муносиб, инчунин истифода бурдани баҳодиҳии муҳосибии асоснок мувофиқ ба мавридҳои мавҷуда.

Масъулияти аудиторон барои аудити ҳисоботи молиявӣ
Максади мо ба даст овардани боварии кофӣ, ки ҳисоботи молиявӣ таҳрифи ҷиддӣ бо сабабҳои хатогӣ ё амалҳои мусолиҳакорона надорад ва дар тартиб додани хулосаи аудиторӣ, ки изҳори ақидаи моро дар бар мегирад. Боварии кофӣ ин дараҷаи баланди боваринокиро ифода мекунад, аммо барои ҳама вақт дарёфт намудани хатогиҳои назаррас, ки дар раванди тафтиши аудитории мувофиқи СБА гузаронидашуда, кафолат намедиҳад. Таҳриф метавонад натиҷаи хатогӣ ё амалиётҳои мусолиҳакорона бошад ва назаррас ба ҳисоб меравад, агар бо асос тахмин карда шавад, ки дар алоҳидагӣ ё дар маҷмуъ онҳо ба қарорҳои икқтисодии истифодабарандагон, ки дар асоси ҳамин ҳисоботи молиявӣ қабул кардашаванда таъсир расонанд.

Дар доираи аудит, ки мутобиқи СБА гузаронида мешавад, мо мулоҳизаҳои касбиро қабул менамоем ва нобоварии касбиро (профессиональный скептицизм) дар тамоми мӯҳлати санҷиши аудиторӣ нигоҳ медорем. Ғайр аз ин, мо амалҳои зеринро иҷро менамоем:

- хатарҳои таҳрифи ҷиддии ҳисоботи молиявиро дар натиҷаи амалҳои мусолихакорона ва ё хатогиҳо ошкор ва баҳогузорӣ менамоем;
- далелҳои аудиториро, ки ҳамчун асос барои ифода намудани ақидаҳои мо кофӣ ва мутобиқ мебошанд, ба даст меорем. Хатари ошкор накардани таҳрифи ҷиддии дар натиҷаи амали мусолихакорона ба вуҷудомада, назар ба хатари ошкор кардани таҳрифи ҷиддии дар натиҷаи хатогӣ ба вуҷудомада баландтар мебошад, зеро амалҳои мусолихакорона метавонанд забоняккунӣ, сохтакорӣ, иҷозати қалбакӣ, пешниҳоди маълумоти таҳрифшуда ва ё амалҳои берун аз низоми назорати дохилиро дар бар гирад;
- хусусияти дахлдори сиёсати баҳисобгирӣ ва асоснокии баҳогузории муҳосиботӣ ва ошкорнамоии дахлдори маълумоти аз тарафи Роҳбарият омодашударо баҳогузорӣ менамоем;
- дар бораи системаи назорати дохилии марбут ба аудит бо мақсади таҳияи қоидаҳои аудити дар шароитҳо мувофиқ, вале на бо мақсади изҳори фикру мулоҳиза дар бораи самаранокии низоми назорати дохилии аудитор;
- дар бораи қонунӣ будани татбиқи иҷозат дар бораи фаъолияти бефосила аз тарафи Роҳбарият хулоса мебарорем, дар асоси далелҳои аудитории бадастовардашуда дар бораи он ки оё номуайянии ҷиддӣ вобаста ба ҳодисаҳо ва ё шароитҳо, ки дар натиҷаи онҳо метавонад шубҳаи ҷиддӣ дар қобилияти Ташкилот оид ба давом додани фаъолияти бефосила ба вуҷуд ояд, вуҷуд дорад ё не, хулоса мебарорем. Агар мо вобаста ба мавҷуд будани номуайянии ҷиддӣ ба хулоса оем, пас мо бояд диққати махсусро дар хулосаи аудитории худ вобаста ба ошкорнамоии маълумоти дахлдор дар ҳисоботи молиявӣ ҷалб намоем ва агар чунин ошкорнамоии маълумот номутобиқ бошад, пас мо бояд ақидаи худро такмил диҳем. Хулосаҳои мо ба далелҳои аудиторӣ, ки то санаи хулосаи аудитории мо ба даст оварда шудааст, асос ёфтааст. Вале ҳодисаҳои оянда ва ё шароитҳо метавонанд ба он оварда расонанд, ки Ташкилот қобилияти давом додани фаъолияти бефосилаи худро гум намояд;
- ба пешниҳодкунии ҳисоботи муҳосиби умуман, таркиб ва мазмуни он, бо назардошти эзоҳи ахборотҳо, инчунин амалиётҳо ва воқеаҳое, ки асоси ҳисоботи солонаи муҳосибӣ ва таъмини боэътимодии онро нишон медиҳанд, баҳо мегузорем.

Мо ҳамкории мутақобилаи маълумотиро бо шахсоне, ки барои идоракунии корпоративӣ ҷавобгӯ мебошанд, амалӣ намуда, ба маълумоти онҳо ғайр аз ҳама чизҳои дигар, маълумотро дар бораи ҳаҷм ва мӯҳлати аудити банақшагирифташуда, инчунин дар бораи мулоҳизаҳои ҷиддӣ оид ба натиҷаи аудит, аз он ҷумла камбудиҳои ҷиддии низоми назорати дохилӣ, ки мо дар ҷараёни аудит ошкор менамоем, мерасонем.

Мо инчунин ба Роҳбарият, аризаро дар хусуси он, ки мо ҳамаи талаботҳои ахлоқии мувофиқро дар робита бо мустақилият риоя намудем ва ин шахсонро оиди ҳамаи муносибатҳо ва дигар суолҳое, ки мумкин аст ҳамчун расонидани таъсироти асоснок ба мустақилияти аудитор баҳисоб меравад ва дар ҳолатҳои зарурӣ - оиди чораҳои мувофиқбудаи эҳтиётӣ огоҳ намудем.

Саидов С.М., Директор

ҶДММ «Моор Стивенс»
Иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон
№2/Ф2 аз 06/07/с.2020

An independent member firm of Moore International Limited - member in principal cities through the word.

ҶДММ ТС «СИПАҲР»

ҲИСОБОТ ОИД БА ҲОЛАТИ МОЛИЯВӢ
БА 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022
(бо ҳазор сомонӣ)

	Шарҳ	2022	2021
ДОРОИҲО			
Воситаҳои пулӣ дар хазина	6	27	16
Суратҳисобҳои Бонкӣ		13	43
Қарздориҳои дебиторӣ аз рӯи амалиётҳои суғуртакунӣ	7	-	3
Ҳисобҳо барои қабул	8	15	-
Молҳо (ЗММ)	9	1	11
Амонатҳо дар бонкҳо ва дигар ташкилотҳо	10	1 953	1 601
Воситаҳои асосӣ	11	4	15
Ҳиссаи азнавсуғуртакунандагон дар захираи мукофотҳои азхуднагардида	12	7	6
Ҳиссаи азнавсуғуртакунандагон барои захираҳои зарар		1	-
Дигар дороиҳо	13	-	1
ҲАМАГӢ ДОРОИҲО		**2 021**	**1 697**
УҲДАДОРИҲО ВА САРМОЯ			
УҲДАДОРИҲО			
Ҳисобҳо барои пардохт	14	13	-
Захираҳои суғуртавии мукофотҳои азхуднагардида	15	24	32
Захираҳои суғуртавӣ барои рӯйпуши зарар		4	3
Захираҳои чорабиниҳои огоҳкунанда		0,1	0,4
Дигар ӯҳдадориҳои ҷорӣ	16	28	1
ҲАМАГӢ УҲДАДОРИҲО		**69**	**36**
САРМОЯ			
Сармояи оинномавӣ	17	2 000	2 000
Фоидаи тақсимнашуда		(1 084)	(1 022)
Захираҳои дигар		1 036	683
ҲАМАГӢ САРМОЯ		**1 952**	**1 661**
ҲАМАГӢ УҲДАДОРӢ ВА САРМОЯ		**2 021**	**1 697**

Аз номи роҳбарият:

Халиков Т.П.
Директор

Рабиева З.М.
Сармуҳосиб

Шарҳҳои дар саҳифаҳои 12-32 овардашуда, қисми ҷудонагардидаи ҳисоботи молиявӣ мебошанд.

ҲИСОБОТ ОИДИ ФОИДА ВА ЗАРАР
БА 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022
(бо ҳазор сомонӣ)

	Шарҳ	2022	2021
Мукофотҳои суғуртавӣ, маблағи умумӣ	18	74	66
Равонакуни ба ташкилоти азнавсуғуртакунӣ	19	(9)	-
Ҳақӣ суғуртавӣ, холис		**65**	**66**
Тағйироти захираи мукофоти азхуднагардида	20	8	-
Тағйироти ҳиссаи азнавсуғуртакунандагон дар захираи мукофоти азхуднагардида		1	-
Маблағи софи ҳаққи суғуртавии бадастомада		**74**	**66**
Зарарҳои суғуртавии танзимшуда		(9)	(104)
Тағйироти захираҳои зарар		(1)	(0,3)
Тағйироти ҳиссаи азнавсуғуртакунандагон дар захираҳои зарар		(0,4)	-
Зарарҳои бавуҷудомада, азнавсуғуртакунии холис		**(10)**	**(104)**
Тағйирот дар захираҳои чорабиниҳои огоҳкунанда		0,3	-
Захираи чорабиниҳои огоҳкунанда, холис		**0,3**	**-**
Натиҷаи амалиёти суғуртавӣ		**64**	**(39)**
Хароҷотҳои амалиётӣ	21	(17)	-
Ҳамагӣ хароҷотҳои амалиётӣ		**(17)**	**-**
Даромадҳои ғайри-амалиётӣ	22	402	221
Хароҷотҳои ғайри-амалиётӣ	23	(21)	(11)
Ҳамагӣ даромад/хароҷотҳои ғайри-амалиётӣ		**(381)**	**(210)**
Хароҷотҳои маъмурӣ	24	(490)	(588)
ФОИДА/(ЗАРАРӢ) ТО АНДОЗБАНДӢ		(62)	**(416)**
Андоз аз фоида		-	-
ФОИДАИ СОФ		**(62)**	**(416)**

Аз номи роҳбарият:

Халиков Т.П.
Директор

Рабиева З.М.
Сармуҳосиб

Шарҳҳои дар саҳифаҳои 12-32 овардашуда, қисми ҷудонагардидаи ҳисоботи молиявӣ мебошанд.

ҲИСОБОТ ОИДИ ҲАРАКАТИ САРМОЯИ ХУДӢ БА 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022

(бо ҳаз. сомонӣ)

Шарҳ	Сармояи оинномавӣ	Фоидаи тақсимнашуда	Захираҳои дигар	Ҳамагӣ
Бақия дар 1 январи с. 2022	**2 000**	**(1 022)**	**683**	**1 661**
Фоида ва зарар соли ҳисоботӣ	-	(62)	-	(62)
Тағйиротҳо дар саҳми сармоя	-	-	-	-
Захираҳо аз ҳисоби фоидаи тақсимнашудаи солҳои гузашта	-	-	-	-
Зиёдшавии захираҳо	-	-	353	353
Бақия дар 31 декабри с.2022	**2 000**	**(1 084)**	**1 036**	**1 952**

Аз номи роҳбарият:

Халиков Т.П.
Директор

Рабиева З.М.
Сармуҳосиб

Шарҳҳои дар саҳифаҳои 12-32 овардашуда, қисми ҷудонагардидаи ҳисоботи молиявӣ мебошанд.

ҲИСОБОТ ОИДИ ГАРДИШИ ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ БА 31 ДЕКАБРИ СОЛИ 2022

(бо ҳазор сомонӣ)

ҲАРАКАТИ ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ АЗ ФАЪОЛИЯТИ АМАЛИЁТӢ	Шарҳ	2022	2021
Фоида/(Зарар) то андозбандӣ		(62)	-
Тасҳеҳҳо оид ба моддаиҳои ғайри пулӣ:			-
Истеҳлокӣ ва хурдашавӣ		2	-
Тағйироти захираи мукофоти азхуднагардида		(8)	-
Тағйироти ҳиссаи азнавсуғуртакунандагон дар захираи мукофоти азхуднагардида		(1)	-
Тағйироти захираи чорабинихои огохкунанда		(0,3)	-
Тағйироти захираҳои зарар		1	-
Тағйироти ҳиссаи азнавсуғуртакунандагон дар захираҳои зарар		(0,5)	-
Хароҷот аз хориҷшавии дороиҳо		18	-
Даромад аз фуруши воситаҳои асосӣ		(5)	-
Тағйирёбии ҳисобҳо барои қабул		(15)	-
Тағйирёбии дигар дороиҳои ҷорӣ		(0,5)	-
Тағйирёбии карздориҳои дебиторӣ аз рӯи амалиётҳои суғуртакунӣ		3	-
Тағйирёбии захираҳои моддию моллӣ (ЗММ)		10	-
Тағйирёбии карздориҳои кредиторӣ		13	-
Тағйирёбии дигар ӯҳдадориҳои ҷорӣ		27	-
Андоз аз фоидаи пардохтшуда		(5)	-
ҲАМАГИ ХАРАКАТИ ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ АЗ ФАЪОЛИЯТИ АМАЛИЁТӢ		**(23)**	**-**
Гардиши воситаҳои пулӣ аз фаъолияти сармоягузорӣ:			
Амонатҳо дар бонкҳо ва дигар ташкилотҳо		(352)	-
Фурӯши воситаҳои асосӣ		5	-
Дигар даромад ва хароҷоти ғайрипулӣ		(2)	
ҲАМАГӢ ГАРДИШИ ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ АЗ ФАЪОЛИЯТИ САРМОЯГУЗОРӢ		**(349)**	**-**
Гардиши воситаҳои пули аз фаъолияти молиявӣ:			
Зиёдшавии захираҳои дигар		353	-
ҲАМАГӢ ГАРДИШИ ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ АЗ ФАЪОЛИЯТИ МОЛИЯВӢ		**353**	**-**
ТАҒЙИРЁБИИ СОФИ ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ		(19)	-
ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ ВА МУОДИЛИ ОНҲО дар аввали сол	6	**59**	**-**
ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ ВА МУОДИЛИ ОНҲО дар охири сол	6	**40**	**-**

Аз номи роҳбарият:

Халиқов Т.П.
Директор

Рабиева З.М.
Сармуҳосиб

Шарҳҳои дар саҳифаҳои 12-32 овардашуда, қисми ҷудонагардидаи ҳисоботи молиявӣ мебошанд.

ШАРҲИ 1. САМТҲОИ АСОСИИ ФАЪОЛИЯТ

Ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуди Ташкилоти суғуртавии «Сипаҳр» *(*минбаъд *«*Ташкилот*»)* шахси ҳуқуқӣ ба ҳисоб рафта мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шуда, фаъолияти худро мувофиқи Оиннома ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи фаъолияти суғуртавӣ" ва дигар санадҳои меъёрӣ-ҳуқуқии соҳавӣ ба роҳ мондааст.

Ташкилот таҳти рақами мушахасси андозсупоранда №010099839 дар бахши бақайдгирии давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ дар н.Шоҳмансур аз санаи 23.07.2018 бақайд гирифта шудааст.

Ташкилот дорои 1 (як) иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон мебошад:

1. Бо қарори Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон аз 08 апрели соли 2022 таҳти №27/Ф36 иҷозатнома барои фаъолияти суғуртавӣ дода шудааст.

Намудҳои суғуртаи зерин:

- ***суғуртаи ихтиёрии корҳои сохтмонӣ ва васлкунӣ;***
- ***суғуртаи ихтиёрии молу мулк;***
- ***суғуртаи ихтиёрии ҷовобгарии гражданию ҳуқуқӣ;***
- ***суғуртаи ихтиёрии тиббии сайёҳон;***
- ***суғуртаи ихтиёрии молу мулки ба гарав ғузошташуда;***
- ***суғуртаи ихтиёрии воситаҳои нақлиёти автомобилӣ;***
- ***суғуртаи ихтиёрии ҳолатҳои нохуш ва беморӣ;***

Муассиси Ташкилот шахси воқеӣ шаҳрванди Ҷумҳурии Халқии Хитой мебошд:

-	**Чжан Лу**	**2 000 сомонӣ**	**100%**

Мақомоти идоракунии ташкилот:

Мақоми олии идоракунии ташкилот – ҷаласаи муасиси ягона

Мақоми иҷроия:

1.	**Халиков Толиб Пулатович**	Директор
2.	**Рабиева Зуҳро Мустафоевна**	Сармуҳосиб

Суроғаи Ташкилот:Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе, н.Шоҳмансур, кӯчаи Садриддин Айнӣ, 24 А

2. ПЕШНИҲОДИ ҲИСОБОТИ МОЛИВӢ

2.1. Асос барои таҳияи ҳисоботи молиявӣ

Ҳисоботи молиявии мазкур дар асоси стандартҳои байналмиллалии ҳисоботи молиявӣ (СБҲМ), ки аз ҷониби Шӯрои байналмиллалии стандартҳои ҳисоботи моливӣ ва тафсирҳое, ки Шӯрои тафсирҳои Стандартҳои байналмиллалии ҳисоботи молиявӣ интишор шудааст, таҳия карда шудааст.

Дар тамоми давраҳо то ва худи даврае, ки 31 декабри соли 2022 ба анҷом мерасад, Ташкилот ҳисобти молиявиро дар асоси принсипҳои умумии қабулшудаи муҳосибӣ таҳия намудааст.

Ҳисоботи моливие, ки 31 декабри соли 2022 ба анҷом мерасад, соли ҳисоботи молиявии аввале мебошад, ки Ташкилот дар асоси СБҲМ таҳия намудааст.

Як қатор стандартҳо ва ислоҳотҳо ба стандартҳо барои давраҳои солона, ки баъди 1-уми январи соли 2021, оғоз мешаванд, ки қабули пеш аз муҳлати онҳо иҷозат дода мешаванд, аммо Ташкилот стандартҳои нав ё ислоҳшударо ҳангоми таҳияи ҳисоботи молиявии мазкур пеш аз муҳлат қабул накардааст.

Бо сабаби таъсири ночиз будани усулҳои гузариш, ки Ташкилот ҳангоми татбиқи ин стандартҳо интихоб намудааст, маълумоти муқоисавии ҳисоботи молиявӣ бо мақсади инъикоси талаботи стандартҳои нав, аз сари нав нишон дода нашудааст.

Ҳисоботи молиявии мазкур бо сомонӣ пешниҳод карда шудааст, агар тартиби дигаре пешбинӣ нашуда бошад.

Таҳияи ҳисоботи молиявии ширкат аз роҳбарият талаб мекунад, ки ақидаи худро пешкаш намоянд ва арзёбӣ намоянд. Тавсифи ақида ва баҳогузориҳои асосие, ки ҳангоми таҳияи ҳисоботи молиявӣ истифода шудаанд, дар Шарҳи 3 оварда шудааast.

2.2. Фаъолияти бефосила

Ҳисоботи молиявии маҷмӯи дар асоси фарзияе таҳия гардидааст, ки Ташкилот фаъолияти бефосилаи худро таъмин намуда дар асоси шароити доимӣ амал менамояд. Аммо, ба ҳолати 31 декабри соли 2022, зарари ҷамъшудаи Ташкилот ба 1 084 ҳазор сомонӣ баробар шудааст. Ин омил мавҷудияти як номуайянии ҷиддиро нишон медиҳад, ки метавонад ба шубҳаи назаррас дар қобилияти идома додани фаъолияти бефосилаи Ташкилот оварда расонад.

3. ШАРҲИ МУХТАСАРИ МУҚАРРАРОТҲОИ МУҲИМИ СИЁСАТИ БАҲИСОБГИРӢ

3.1. Амалиётҳо бо асъори хориҷӣ

Асъори амалкунанда ва ҳисоботӣ

Моддаҳои ҳисоботи молиявӣ бо асъоре арзёбӣ карда, ки дар муҳити фаъолияти Ташкилот асъорӣ асосӣ ба ҳисоб меравад (бо пули "функсионалӣ"). Ҳисоботи молиявӣ бо Сомонӣ пешкаш шудааст, ки он низ асъорӣ функсионалии Ташкилот ба ҳисоб меравад.

Амалиётҳо ва бақияҳои тавозунӣ

Амалиётҳо бо асъори хориҷӣ бо асъорӣ функсионалӣ бо қурби дар санаи ба амал омадани амалиёт ба назар гирифта мешаванд. Фоида ва зарар аз фарқиятҳои қурбӣ, ки дар натиҷаи танзимнамоии ҳисобҳо бо чунин амалиётҳо ва аз навбаҳисобгирии дороиҳои пулӣ (монетарӣ) ва уҳдадориҳои пулӣ (монетарӣ) бо асъори хориҷӣ ба асъори функсионалӣ аз рӯи қурби асъор дар санаи ҳисоботӣ, дар ҳисобот оиди даромади маҷмуъӣ эътироф карда мешаванд.

Тағйирот дар арзиши одилонаи сармоягузориҳои пулӣ (монетарӣ) бо асъори хориҷӣ ва ҳамчун воситаҳо барои фуруш гуруҳбандишуда, ба фарқиятҳое, ки дар натиҷаи тағйироти арзиши истеҳлокии сармоягузорӣ ва дигар тағйиротҳо дар арзиши сармоягузорӣ ҷудо мешаванд. Фарқиятҳои қурбие, ки дар натиҷаи тағйироти истеҳлокии арзиши сармоягузорӣ ба вуҷуд омада, дар ҳисобот оиди даромадҳои маҷмуъӣ эътироф карда мешавад.

Фарқиятҳои қурбӣ аз дороиҳои ғайрипулӣ ва уҳдадориҳо ҳамчун қисми фоида ва зарар аз арзиши аслӣ дарҷ мешаванд. Фарқиятҳои қурбӣ аз дороиҳои ғайрипулӣ ва уҳдадориҳо, ҳамчун воситаи саҳомӣ бо арзиши одилон тавассути фоида ва зарар ба назар гирифта шуда дар ҳисобот оиди даромадҳои маҷмуъӣ ҳамчун қисми фоида ё зарар аз тағйироти арзиши одилона ба ҳисоб гирифта мешавад. Фарқиятҳои қурбӣ аз дороиҳои ғайрипулӣ ва уҳдадориҳо, ҳамчун воситаи саҳомӣ таснифоти инвеститсия барои фуруш дар дигар даромадҳои маҷмуъӣ эътироф карда мешавад.

3.2 Таснифоти дороиҳо ва уҳдадориҳо ба гардон/кӯтоҳмуддат ва ғайригардон/дарозмуддат

Дар ҳисобот оид ба ҳолати молиявии Ташкилот дороиҳо ва уҳдадориҳо бо таснифоти гардон/ кӯтоҳмуддат ва ғайригардон/дарозмуддат пешниҳод карда мешавад. Дороиҳо гардон мебошанд, агар:

- барои амалӣ ва ё барои фуруш ва ё истифодаи ҷорӣ дар доираи давраи муқаррарӣ пешбинӣ шуда бошад;
- он пеш аз ҳама бо мақсадҳои тиҷоратӣ пешбинӣ шудааст;
- амалишавии онҳо дар давоми 12 моҳи тақвимӣ баъд аз анҷом ёфтани давраи ҳисоботӣ, тахмин карда шудааст; ва ё
- дар худ воситаи пулӣ ё ҳамарзиши воситаи пулӣ, ба ғайр аз ҳолатҳое, ки мавҷудияти маҳдудиятро барои иваз ё истифода барои пардохти уҳдадорӣ, ки дар муддати 12 моҳи пас аз анҷом ёфтани давраи ҳисоботӣ, дарҷ менамояд.

Ҳамаи дигар дороиҳо ба сифати ғайригардон тасниф карда мешаванд. Уҳдадориҳо кутоҳмуддат мебошад, агар:

- агар ҳал намудани намудаи он дар доираи давраи амалиётии муқаррарӣ тахмин карда шавад;
- барои ба мақсадҳои тиҷоратӣ истифода шуданаш ба таврӣ афзалиятнок нигаҳ медорад;
- ҳал намудани намудани он дар давоми дувоздаҳ моҳи баъди давраи ҳисоботӣ имконпазир мемонад; ва ё
- ташкилот ҳуқуқи ба таъхир мондани ҳал кардани онро дар давоми 12 моҳи пас аз анҷом ёфтани давраи ҳисоботиро надорад.

Шартҳои уҳдадорӣ, ки тибқи он бо ихтиёри контрагентҳо бо роҳи баровардан ва интиқоли воситаҳои саҳомӣ ба танзим дароварда мешавад, ба таснифи уҳдадории мазкур таъсир намерасонад.

Ташкилот ҳамаи уҳдадориҳои дигарро ҳамчун дарозмуҳлат тасниф мекунад. Дороиҳо ва уҳдадориҳои андозии батаъхиргузошташуда ҳамчун дороиҳо ва уҳдадориҳои ғайригардон/дарозмуддат тасниф карда мешаванд.

3.3 Арзёбии арзиши одилона

Ташкилот воситаҳои молиявиеро, ба монанди воситаҳои маҳсулӣ ва ба монанди дороиҳои ғайримолиявӣ, ба мисли сармоягузории ғайриманқул бо арзиши одилона дар ҳар як давраи ҳисоботӣ арзёбӣ менамояд.

Арзиши одилона арзише мебошад, ки ҳангоми фуруши доройӣ ё пардохташуда ҳангоми интиқоли уҳдадорӣ дар раванди муомилоти маъмулӣ байни иштирокчиёни бозор дар санаи баҳогузорӣ ба даст омадааст. Арзёбии арзиши одилона муайян менамояд, ки муомилот бо мақсади фуруши доройӣ ё интиқоли уҳдадорӣ амалӣ мешавад:

Дар бозоре, ки барои дороиҳо ё уҳдадориҳо асосӣ мебошанд; ва ё

- **Ҳангоми мавҷуд набудани бозорӣ асосӣ ва муфид барои дорои мазкур ва уҳдадорӣ.**

Ташкилот бояд дастраси ба бозори асосӣ ва муфид дошта бошад. Арзиши одилонаи дороиҳо ё уҳдадориҳо дар сурати аз ҷониби иштирокчиёни бозор аз рӯи манфиати иқтисодии худ амал намудан бо истифода аз фарзияҳое, ки иштирокчиёни бозор ҳангоми нархгузории дороиҳо ё уҳдадориҳо истифода мебаранд, ҳисоб карда мешавад.

Арзёбии арзиши одилонаи дороиҳои ғайримолиявӣ қобилияти иштирокчии бозорро барои ба даст овардани фоидаи иқтисодӣ ё тавассути истифодаи нисбатан бо таъсирбахшии беҳтар ва хубтари дороиҳо ё фурӯши он ба дигар иштирокчии бозор, ки дороии мазкурро нисбатан бо таъсирбахшии беҳтар ва хубтар истифода мебарад, ба назар мегирад.

Ташкилот моделҳои баҳодиҳиеро истифода мебарад, ки ба шароит мувофиқ аст ва барои арзёбӣ кардани арзиши одилона маълумоти кофӣ мавҷуд мебошад, дар ҳоле ки истифодаи максималии истифодабарии маълумотҳои аввалияи дахлдори мушоҳидашаванда ва ба ҳадди ақал кам кардани истифодаи маъумлотҳои аввалияи мушоҳиданашаванда.

Ҳама дороиҳо ва уҳдадориҳое, ки дар ҳисоботи молиявӣ бо арзиши одилона арзёбӣ карда мешаванд ё арзиши одилонаашон дар ҳисоботи молиявӣ ифшо шудааст, дар доираи таснифоте иерархияи арзиши одилона, ки дар зер тавсиф шудааст, дар асоси маълумотҳои аввалияи сатҳи пастарин (ақалият), ки барои арзёбии арзиши одилона муҳим аст, дар маҷмуъ тасниф карда мешаванд:

- Сатҳи 1 – Нархҳои нархгузорикардашуда (тасҳеҳнашуда) дар бозорҳои фаъол барои дороиҳо ё уҳдадориҳои айнитдошта;
- Сатҳи 2 – Моделҳои арзёбӣ, ки дар он маълумотҳоии аввалияи муҳим ба сатҳи нисбатан пасти иерархии барои арзёбӣ намудани арзиши одилона, мустақиман ё бавосита дар бозор мушоҳида карда мешаванд;
- Сатҳи 3 - Моделҳои арзёбӣ, ки дар он маълумотҳоии аввалияи муҳим ба сатҳи нисбатан пасти иерархии барои арзёбӣ намудани арзиши одилона, мустақиман ё бавосита дар бозор мушоҳида карда намешаванд;

Арзиши одилонаи воситаҳои молиявие, ки дар бозорҳои фаъол савдо карда мешаванд, ба нархҳои нархҳои бозорӣ дар санаи ҳисоботӣ асос ёфтаанд. Бозор фаъол ҳисобида мешавад, ки агар нархҳои пешниҳодшуда аз биржа, дилер, брокер, гурӯҳи саноатӣ, хадамоти нархгузорӣ ё агентии танзимкунанда ба осонӣ ва мунтазам дастрас бошанд ва он нархҳо муомилоти воқеӣ ва мунтазами бозорро дар асоси якдигар ифода кунанд. Нархи бозории котировкашуда, ки барои дороиҳои молиявие, ки дар ихтиёри Гурӯҳ истифода мешавад, нархи ҷории дархост мебошад. Ин воситаҳо ба сатҳи 1 дохил карда шудаанд. Воситаҳои ба сатҳи 1 дохилшуда асосан аз воситаҳое иборатанд, ки дар биржаи фондии ИМА номбар шудаанд, ки ҳамчун коғазҳои қиматноки тиҷоратӣ ё барои фурӯш тасниф шудаанд.

Арзиши одилонаи воситаҳои молиявӣ, ки дар бозори фаъол савдо карда намешаванд (масалан, ҳосилаҳои берун аз биржа) бо истифода аз усулҳои арзёбӣ муайян карда мешаванд. Ин усулҳои арзёбӣ истифодаи маълумоти мушоҳидашавандаи бозорро дар он ҷое, ки онҳо дастрасанд, ба ҳадди аксар мерасонанд ва ба ҳадди ақали имконпазир ба тахминҳои аз ҷониби Ширкат такя мекунанд. Агар ҳамаи саҳмияҳои муҳиме, ки барои арзиши одилонаи воситаҳо заруранд, мушоҳидашаванда бошанд, ин восита ба сатҳи 2 дохил карда мешавад.

Агар як ё якчанд саҳми муҳим барои арзёбии арзиши одилона ба маълумоти мушоҳидашавандаи бозор асос наёбад, ин восита ба сатҳи 3 дохил карда мешавад.

Усулҳои мушаххаси арзёбӣ, ки барои арзёбии воситаҳои молиявӣ истифода мешаванд, аз инҳо иборатанд:

a) Нархҳои бозорӣ ё нархномаҳои дилерӣ барои воситаҳои шабеҳ.
b) Арзиши одилонаи свопҳои фоизӣ ҳамчун арзиши ҷории гардиши тахминии ояндаи пули нақд дар асоси хатҳои ҳосили мушоҳидашаванда ҳисоб карда мешавад.
c) Арзиши одилонаи шартномаҳои асъории форвардӣ бо истифода аз қурбҳои форвардӣ дар санаи ҳисоботӣ муайян карда мешавад ва арзиши натиҷавӣ ба арзиши имрӯза баргардонида мешавад.
d) Блэк-Скоулз ва дигар моделҳои шабеҳ, ки барои нархгузории опционҳои асъор истифода мешаванд
e) Нархи форвард дар биржаҳои металлии Лондон барои муқаррар кардани арзиши одилонаи шартномаҳои молии форвардӣ истифода шудааст.
f) Дигар усулҳо, ба монанди таҳлили дисконтшудаи гардиши пули нақд, барои муайян кардани арзиши одилонаи воситаҳои молиявии боқимонда истифода мешаванд.

3.4 Воситаҳои асосӣ

Воситаҳои асосӣ, таҷҳизот ва дороиҳои ғайримоддӣ бо назардошти арзиши амортизатсияи ҷамъшуда ва захира барои беқурбшавӣ ҳисоб карда мешаванд. Арзиш аз арзиши сохтмон ё нархи харид, аз ҷумла боҷҳои воридотӣ ва андозҳои бебозгашт ва ҳама гуна хароҷоти мустақими марбут ба ба ҳолати корӣ овардан барои истифодаи мақсадноки он иборат аст. Ҳама гуна тахфифҳо ва тахфифҳои тиҷоратӣ ҳангоми ворид шудан ба арзиши сохтмон ё нархи харид тарҳ карда мешаванд.

Арзиши таъмири ҷорӣ ва нигоҳдории он ҳангоми ба вуҷуд омадан хароҷот эътироф карда мешаванд. Хароҷоти иваз кардани қисмҳои асосӣ ё ҷузъҳои ашёи амвол ва таҷҳизот ба арзиши он илова карда мешавад ва қисми ивазшуда аз хориҷ карда мешавад.

Ҳамаи воситаҳои асосӣ ва таҷҳизот бо назардошти арзиши истеҳлоки ҷамъшуда ва талафоти беқурбшавӣ, агар мавҷуд бошанд, нишон дода мешаванд.

Даромад ва зарар аз хориҷшавӣ, ки тавассути муқоисаи даромад бо арзиши тавозуни он восита муайян карда мешавад, дар ҳисобот оиди фоида ва зарар эътироф карда мешаванд.

Истеҳлок
Истеҳлок аз рӯи усули ростхата дар тӯли мӯҳлати истифодабарии дороиҳо бо истифодаи меъёрҳои муқарраргардидаи солона тавассути зарб кардани арзиши таърихии дороиҳо бо он меъёрҳо ҳисоб карда мешавад. Мӯҳлати истифода ё дараҷаҳои солонаи истеҳлок чунин муқаррар гардидааст:

	Меъёри солонаи истеҳлок
• Мебел ва асбобу анҷоми идорӣ	15%
• `Компютер ва дигар воситаҳои комуникатсионӣ	10-20%

Арзишҳои боқиявӣ, муҳлати истифода ва усулҳои истеҳлокӣ аз нав дида баромада мешаванд ва дар ҳолати зарурӣ дар охири ҳар як соли молиявӣ ислоҳ карда мешаванд.

Фоида ва зарар аз фурӯши воситаҳои асосӣ бо роҳи муқоисаи даромад ва арзиши тавозунӣ муайян карда мешаванд ва мутаносибан ҳамчун “Хароҷотҳои дигар бо тарҳи даромадҳои дигар” эътироф карда мешаванд.

3.5 Дороиҳои ғайримоддӣ

Дороиҳои ғайримоддӣ, ки алоҳида ба даст оварда шудаанд, ҳангоми эътирофи аввалия бо арзиши аслии худ арзёбӣ карда мешаванд. Арзиши ибтидоии дороиҳои ғайримоддӣ арзиши одилонаи онҳо дар санаи харид мебошад. Пас аз эътирофи аввала, дороиҳои ғайримоддӣ бо арзиши бо назардошти истеҳлокии ҷамъшуда ва талафоти ҷамъшуда аз беқурбшавӣ (агар мавҷуд бошанд), ба ҳисоб гирифта мешаванд.

Иҷозатномаҳо ҳуқуқи ба ҳама гуна намуди фаъолиятро, ки аз ҷониби ташкилотҳои давлатӣ дода мешаванд, дар давоми 10 сол ба таври мустақим амортизатсия карда мешаванд.

3.6 Беқурбшавии воситаҳои асосӣ ва дороиҳои ғайримоддӣ

Дар охири ҳар як давраи ҳисоботӣ, Ташкилот арзёбӣ менамояд, ки оё ягон нишонае вуҷуд дорад, ки арзиши одилонаи воситаҳои асосӣ ва дороиҳои ғайримоддӣ беқурб шаванд. Дар ҳолате, ки чунин нишонаҳо мавҷуд бошад арзёбӣ ҷиҳати муайян намудани эҳтимолияти паст шудани арзиши ҷуброншавандагии дороӣ карда мешавад (агар чунин ҳолат мавҷуд бошад). Агар ҳисоб кардани маблағи ҷуброншавандагии дороии алоҳида ғайримкон бошад, Ташкилот маблағи ҷуброншавандагии воҳиди азнавсозиро, ки вобаста кадом дороӣ тааллуқ дорад, муайян мекунад.

3.7 Воситаҳои молиявӣ

Эътирофи аввалия ва арзёбии минбаъда

Дороиҳо ва уҳдадориҳои молиявӣ дар ҳолате эътироф мегарданд, ки воситаҳои молиявии Ташкилот ҳамчун як ҷузъи шартҳои созишномаҳо ба ҳисоб рафта дар ибтидо аз руи арзиши одилонаашон бо зам намудани хароҷоти амалиётӣ баҳисоб гирифта мешаванд. Воситаҳои молиявӣ дар ҳолате аз эътибор соқит карда мешаванд, ки мувофиқи шартҳои шартнома воридшавии воситаҳои пулии ба онҳо алоқаманд интиҳо меёбад ё инки воситаҳои молиявӣ, таваккали ба онҳо вобаста ва подошҳои ба воситаҳои молиявӣ алоқаманд ба тарафи сеюм интиқол дода мешаванд. Уҳдадориҳои молиявӣ дар ҳолати пурра пардохт гардидан, муҳлати шартномаашон ба итмом расидан, ё инки дигар ҳолатҳои ба ин монанд аз эътибор соқит карда мешаванд.

Дороиҳо ва уҳдадориҳои молиявӣ минбаъд ба тариқи зайл ҳисоб карда мешаванд.

Воситаҳои молиявӣ эътирофи аввалия ва арзёбии минбаъда
Ба мақсади эътирофи минбаъда, дороиҳои молиявӣ ба қарзҳо ва қарзҳои дебиторӣ тақсим карда мешаванд.

Тағйирот дар арзиши одилона
Ҳамаи дороиҳои молиявӣ ба истисноии дороиҳои молиявие, ки тавассути фоида ва зарар инъикос гардидаанд, дар ҳар як давраи ҳисоботи оиди ивазшавии арзиши одилонаи онҳо таҳлил карда мешаванд. Ба мақсади баҳогузории ивазшавии арзиши одилонаи воситаҳои молиявӣ барои ҳар як гурӯҳи алоҳидаи воситаҳои молиявӣ омилҳои баҳогузории гуногун истифода бурда мешавад.

Ҳамагуна даромад ва хароҷоти вобаста ба воситаҳои молиявие, ки дар фоида ва зарар эътироф гардидаанд, дар хароҷотҳои умумӣ ва административӣ ба ҳисоб гирифта мешаванд, ба истисноии азнавбаҳодиҳии қарзҳои дебитории тиҷоратӣ.

Базогузорӣ ва ғайриимкон будани ҷамъоварии воситаҳои молиявӣ
Дар ҳар як давраи ҳисообтӣ воҷитаҳои молиявӣ оид ба ивазшавии эҳтимолии арзиши одилонаи онҳо баҳогузорӣ карда мешаванд. Дар ҳолати мавҷуд будани тағйирот дар арзиши одилонаи воситаҳои молиявӣ, зарари аз он бавуҷудомада дар ҳисобот оид ба фоида ва зарар ворид карда мешаванд. Баҳогузории арзиши воситаҳои асосӣ тавассути муайянкунии фарқият байни арзиши ҳозира ва арзиши воқеии бозори ҳамин воситаи асосӣ аз руи нархҳои ҳозираи бозорӣ муайян карда мешавад.

Тасниф ва баҳогузории минбаъдаи уҳдадориҳои молиявӣ
Уҳдадориҳои молиявӣ аз уҳдадориҳои тиҷоратӣ ва дигар уҳдариҳо иборат мебошад. Уҳдадориҳои молиявӣ минбаъд аз руи арзиши истеҳлокиашон бо истифодабарии усули фоизи самаранок чен карда мешаванд. Ҳама пардохтҳои фоизӣ ба хароҷотҳои молиявӣ ворид карда мешаванд.

Аз ҳисоб баровардани воситаҳои молиявӣ
Дороиҳо ва ӯҳдадориҳои молиявӣ аз ҳисоб гирифта мешаванд ва маблағи софи онҳо дар ҳисоботи оид ба вазъи молиявӣ танҳо дар сурате нишон дода мешавад, ки агар ташкилот ҳуқуқи ҳатмӣ барои барқарор кардани маблағи эътирофшударо дошта бошад ва нияти баҳисобгирии дороиҳоро дар асоси соф ё дар айни замон фурӯши дороиҳо ва иҷрои ӯҳдадориҳоро дошта бошад.

Пардохти фоизҳо танҳо аз рӯи маблағи асосӣ
Дар марҳилаи дуюми раванди тасниф, ширкат муайян мекунад, ки оё шартҳои шартномаи молиявӣ ба меъёрҳои санҷиши PIPAO мувофиқат мекунанд.
Принсипи асосии марҳилаи санҷиш ҳамчун эътирофи ибтидоии арзиши одилонаи дороии молиявӣ ва тағирёбии он дар тӯли фаъолияти дороии молиявӣ (масалан, ҳама гуна пардохт ё амортизатсияи мукофот/тахфифҳо) муайян карда мешавад.

Яке аз омилҳои муҳимтарини фоизҳо ҳангоми додани қарз ин ба назар гирифтани арзиши вақти пул ва хавфи қарзӣ мебошад. Ширкат барои арзёбии PIPAO омилҳои дахлдорро, аз қабили доварӣ, меъёри истифодабарии дороиҳои молиявӣ ва муайян кардани меъёри фоизро ба назар мегирад. Баръакси ин, гардиши пули нақд танҳо аз ҳисоби қарзи асосӣ ва фоизҳое, ки тибқи шартҳои шартнома пардохта мешавад, ба вуҷуд намеояд, ки хавфи гардиши пули нақд ё тағирёбиро шарҳ медиҳад. Дар чунин ҳолатҳо, дороиҳои молиявӣ бояд бо арзиши одилона дар фоида ё зарар чен карда шаванд.

Ҳосилаҳо бо арзиши одилона тавассути фоида ё зарар ба қайд гирифта мешаванд.
Ҳосилаҳо воситаҳои молиявӣ мебошанд, ки аз се хусусияти зерин таркиб ёфтаанд:

- Арзиш аз рӯи меъёри фоизии муайян, нархи воситаҳои молиявӣ, нархи мол, қурби асъор, индекси нархҳо ва қурбҳо, рейтинги кредитӣ ва индекси кредитӣ ё дигар параметрҳое, ки дар ҳолати тағйирёбии ғайримолиявӣ пешбинӣ шудаанд, фарқ мекунад.
- Барои қарордодҳои шабеҳи хурдтаре, ки интизор меравад, ба тағйироти шароити бозор посухи якхела гиранд, сармоягузории софи ибтидоӣ талаб карда намешавад.
- Чунин масалаҳо дар оянда хал карда мешаванд.

Ширкат бо контрагентҳо муомилоти ҳосилавӣ ба амал меорад. Ба инҳо свопҳои меъёри фоизӣ, тағир додани шартҳои қарз, свопҳои мубодилаи асъор, шартномаҳои ибтидоии асъор, асъори хориҷӣ ва саҳмияҳо дохил мешаванд. Ҳосила бо арзиши одилона ҳисоб карда мешавад ва дар дороиҳо ҳангоми арзиши одилона ва дар ӯҳдадориҳо ҳангоми манфӣ эътироф карда мешавад. Арзиши мушаххас ва арзиши одилонаи чунин ҳосилаҳои алоҳида ошкор карда мешаванд.

Тағйирот дар арзиши одилонаи ҳосилаҳои холис дар сурати мавҷуд набудани баҳисобгирии пушониш (Хедж), ки ба даромади тиҷоратӣ дохил карда мешаванд.

Дороиҳои молиявӣ ҳангоми эътирофи аввалия ҳамчун арзиши одилона тавассути дигар даромадҳои маҷмуъӣ (OCI) ва арзиши одилона тавассути фоида ё зарар ҳисоб карда мешаванд.

Ҳосилаҳои дохилӣ

Ҳосилаҳои дохилӣ ҳосилаҳои муттаҳидшуда ба ҳосилаҳои ягонаи воситаи муттаҳидаи молиявӣ, қисми асбоби гибридӣ мебошанд, ки чӣ гуна фарқ кардани онро бо ҳамин тарз тавсиф мекунанд.

Ҳосилаҳои дохилӣ қисм ё тамоми гардиши пули накд мебошанд, ки тибқи шартнома ба таври дигар бояд бо меъёри фоизии муайян, нархи воситаи молиявӣ, нархи мол, қурби асъор, нарх ё индексҳои қурби, рейтинги кредитӣ ё индекси кредитӣ ё боиси тағйирёбандаҳои дигар иваз карда шаванд. Ҳосилаи ҳосилае нест, ки ба воситаи молиявӣ вобаста аст, вале он вобаста ба ин восита тибқи шартнома интиқол дода мешавад ё ки хамтои дигар дорад, ки аз воситаи молиявӣ фарк мекунад, балки воситаи алоҳидаи молиявӣ мебошад.

Ҳосилаҳо, ӯҳдадориҳои қарзӣ ва шарикии ғайримолиявӣ, ки дар дороиҳои молиявӣ ҷойгир шудаанд, ҳамчун ҳосилаҳои алоҳида арзёбӣ карда мешаванд ва бо арзиши одилона ба қайд гирифта мешаванд. Агар онҳо ба консепсияи ҳосила мувофиқ бошанд (тавре ки дар боло муайян карда шуд), хусусиятҳои иқтисодӣ ва хавфҳои онҳо бо шартҳои шартномаи асосӣ зич алоқаманд набошад ва худи шартномаи асосӣ барои тиҷорат ё бо арзиши одилона дар ҳисобот оид ба фоида ва зарар муайян карда намешавад. Ҳосилаҳои ватанӣ, ки аз шартномаи асосӣ ҷудо шудаанд, бо тағирёбии арзиши одилона дар портфели савдо пешниҳод карда мешаванд.

Бо ин роҳ, Ташкилот ӯҳдадориҳои молиявӣ ва ҳосилаҳои ба шартномаҳои ғайримолиявӣ дохилшударо ба қайд мегирад. Дороиҳои молиявӣ мувофиқи модели бизнес ва ҳисобҳои NPV гурӯҳбандӣ карда мешаванд.

3.8. Воситаҳои пулӣ

Воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои он пули накд дар хазина ва дар бонкҳоро, ки дар муддати кӯтоҳ бо осонӣ ба маблағи мувофиқ ба пули накдӣ табдил меёбанд, дар бар мегирад.

Воситаҳо пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо аз руи арзиши одилона дар асоси қурби амалкунанда дар санаи ҳисоботӣ баҳисоб гирифта мешаванд.

3.9. Дороиҳои азнавсуғуртакунӣ

Дар доираи фаъолияти амалии худ, Ташкилот таваккалҳоро ба азнавсуғуртакунӣ интиқол медиҳад. Дороиҳое, ки дар натиҷаи азнавсуғуртакунӣ ба вуҷуд меоянд, дар худ бақияи ҷубропулии азнавсуғуртакунандагонро нисбат ба уҳдадориҳои суғуртаи супурдашуда ифода мекунанд. Ҷубронпулӣ мувофиқи шартҳои шартномаҳои азнавсуғуртакунӣ бо истифода аз усулҳои мувофиқи усулҳои баҳодиҳии уҳдадориҳои мутобиқ ба шартномаҳои суғурта ҳисоб карда мешавад.

Санҷиш оид ба беқурбшавӣ дар ҳар як санаи ҳисоботӣ ё бештар дар сурати мавҷуд будани аломатҳои чунин беқурбшавӣ гузаронида мешавад. Беқурбшавӣ вақте рух медиҳад, ки далелҳои объективӣ вуҷуд дошта бошанд, ки ширкат наметавонад маблағи пурраро тибқи шартҳои шартнома ҷамъоварӣ кунад ва маблағи чунин беқурбшавӣ ба таври боэътимод арзёбӣ карда шавад. Зарар аз беқурбшавӣ дар ҳисобот дар бораи даромадҳои маҷмуъӣ эътироф карда мешавад.

Шартномаҳои азнавсуғуртакунӣ Ташкилотро аз уҳдадориҳо дар назди суғуртакунандагон доштааш озод намекунад.

Дар доираи фаъолияти амалии худ, Ташкилот инчунин таваккалҳоро барои азнавсуғуртакунӣ қабул мекунад. Мукофотҳои азнавсуғуртакунӣ қабулшуда бо назардошти таснифоти маҳсулоте, ки дар амалиёти азнавсуғуртакунӣ ба сифати даромад монанд ба даромади мустақими суғуртавӣ, эътироф карда мешаванд. Маблаги карзи азнавсуғуртакунандагон мувофики сиёсати дахлдори азнавсуғуртакунӣ, инчунин тибки шартҳои шартномаи азнавсуғуртакунӣ арзёбӣ карда мешавад.

Мукофотҳо ва пардохтҳо барои ҳам азнавсуғуртакунандагони қабулшуда ва ҳам дар асоси умумӣ ошкор карда мешаванд.

Дороиҳо ва уҳдадориҳои азнавсуғуртакунӣ ҳангоми амалӣ шудани ҳуқуқҳои дахлдори шартномавӣ, ба охир расидани муҳлат ё гузаштан ба тарафи дигар, қатъ карда мешаванд.

3.10. Қарзҳои дебиторӣ вобаста ба амалиётҳои суғуртавӣ

Қарзҳои дебиторӣ вобаста ба амалиётҳои суғуртавӣ дар аввал бо арзиши одилона эътироф карда мешаванд ва баъдан бо арзиши истеҳлокӣ бо истифода аз усули фоизи самаранок ба ҳисоб гирифта мешаванд. Захираи беқурбшавии қарзи дебиторӣ дар ҳолате ташкил дода мешавад, ки агар нишонаҳое вуҷуд дошта бошанд, ки Ташкилот наметавонад маблағи пурраи ба он тааллуқдоштаро тибқи шартҳои ибтидоии шартномаи қарз ситонад.

Қарзҳои дебиорие, ки дар давоми як соли ҳисоботӣ эҳтимолияти ба даст гирифтанро доранд, ҳамчун дороиҳои ҷорӣ гуруҳбандӣ карда мешаванд. Агар не, онҳо ба дороиҳои дарозмуддат ворид карда мешаванд.

3.11. Пешпардохтҳо

Пешпардохтҳо дар рӯзи пардохт эътироф карда мешаванд. Пешпардохт ба таъминотчиёни хизатрасонӣ дар ҳисобот оиди фоида ва зарар ҳангоми пешниҳоди хизматрасониҳо ба ҳисоб гирифта мешавад. Пешпардохт инчунин пардохтҳои пешакиро барои таъминкунандагони мавод, мол ва воситаҳои асосӣ дар бар мегирад.

Пешпардохтҳо аз рӯи арзиши аввалия бо кам кардани захира барои беқурбшавӣ гузориш дода мешаванд. Пардохти пешпардохт ҳамчун пешпардохти дарозмуддат тасниф карда мешавад, агар санаи пешбинишудаи гирифтани мол ё хизматрасони вобаста ба он зиёда аз як сол бошад ё агар пешпардохт ба дороие ғайригардон тааллуқ дошта бошад, ки ҳангоми эътирофи аввалия ҳамчун дарозмуддат ба ҳисоб гирифта шуда бошад. Пардохти маблағи пешпардохт барои ба даст овардани дороиҳо ба арзиши тавозунии он дохил карда мешавад, вақте ки Ташкилот назорати дороиро ба даст меорад ва эҳтимол дорад, ки фоидаи иқтисодии вобаста ба он ба Ташкилот ворид шавад. Дигар пардохтҳои маблағи пешпардохт бо ҳисоби фоида ва зарар ҳангоми гирифтани молҳо ё хизматрасонӣ марбут ба он хориҷ карда мешаванд. Агар нишонае мавҷуд бошад, ки дороиҳо, молҳо ё хизматрасониҳои марбут ба пешпардохт гирифта намешаванд, арзиши тавозунии пешпардохт аз ҳисоб бароварда мешаванд ва зарари мувофиқи беқурбшавӣ дар фоида ё зарар эътироф карда мешавад.

3.12. Уҳдадориҳо вобаста ба шарномаҳои суғуртавӣ

Шартномаҳои суғурта ҳамчун шартномаҳое муайян карда мешаванд, ки хавфи муҳими суғуртаи тарафи дигарро (суғурташавандаро) бо созишномаи суғуртакунанда оид ба пардохти ҷуброн ба суғуртакунанда ҳангоми рух додани ҳодисаи номуайяни оянда (ҳолати суғуртавӣ), ки ба суғурташаванда таъсири манфӣ мерасонад ба Ташкилот (суғуртакунанда) месупоранд. Чун қоида, Ташкилот моҳияти таваккали суғурташударо бо роҳи муқоисаи пардохтҳои пулии ҳангоми рух додан ва ҳангоми рух надодани ҳолати суғуртавӣ, арзёбӣ мекунад.

Агар шартнома ба сифати шартномаи суғурта тасниф шуда бошад, он то ба охир расидани мухлати он хамчун шартномаи суғурта тасниф карда мешавад, ҳатто агар хавфи суғуртавӣ дар ин давра ба таври назаррас кам шавад.

Захира барои зарар

Уҳдадориҳои шартномавӣ ба арзиши ниҳоии ҳамаи зарарҳои бамиёномада, вале дар санаи ҳисоботӣ пардохтнашуда, новобаста ба эълон шудан, аз ҷумла хароҷотҳои барои идоракунии зарар бо тарҳи арзиши фуруши амволи суғурташуда ва дигар воридотҳо ташкил карда мешавад. Байни санаи огоҳ намудани холати сугуртавӣ ва санаи қатъи он метавонад давраи назарраси вактро дар бар гирад, бинобар ин маблағи ниҳоии зарарро дар санаи хисоботӣ бо итминон муайян кардан ғайриимкон аст. Уҳдадорӣ дар санаи ҳисоботӣ бо истифода аз маҷмӯи усулҳои актуарии стандартӣ бо истифода аз маълумоти таҷрибавӣ ва тахминҳои ҷорӣ, ки метавонанд баҳодиҳии фарқиятҳои манфиро дар бар гиранд, ҳисоб карда мешаванд.

Уҳдадориҳо дисконт нашаванда

Ухдадорихо хангоми амалӣ шудани шартномаи дахлдори суғурта ё қатъ гардидани эътирофи он, аз эътибор соқит карда мешаванд.

Захираҳо барои мукофотҳои азхуднагардида

Ҳиссаи мукофотҳое, ки ба давраҳои минбаъда навишта шудаанд, ҳамчун мукофоти азхуднагардида нишон дода мешаванд. Тағйироти захираи мукофотҳои азхуднагардида дар ҳисобот оид ба фоида тавре эътироф карда мешавад, ки даромад мутаносибан ба давраи хавфи гузашташуда эътироф карда шавад.

3.13. Андозҳои ҷорӣ ва батаъхирмонда

Хароҷоти ҷорӣ оид ба андоз аз даромад мутобиқи талаботи қонунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоб карда мешавад. Роҳбарият давра ба давра имкони тафсири норавшани муқаррароти қонунгузории андозро нисбат ба фаъолияти Ташкилот арзёбӣ мекунад ва дар ҳолати зарурӣ барои пардохти андозҳо захира ташкил менамояд.

Дороиҳо ва уҳдадориҳои андози батаъхиргузоришуда бо истифода аз усули уҳдадорӣ барои ҳама фарқиятҳои муваққатии байни манбаи андози дороиҳо ва уҳдадориҳо ва арзиши тавозунии онҳо дар ҳисоботи молиявии Ташкилот ҳисоб карда мешаванд. Андозҳои батаъхиргузор барои ҳолатҳое ҳисоб карда намешаванд, ки андози батаъхиргузоришуда ҳангоми эътирофи аввалияи дороиҳо ё уҳдадориҳо дар муомилоте, ки муттаҳидшавии тиҷорат ва дар лаҳзаи анҷом додани амалиёт на ба фоида ё зарари андозбандишаванда ё баҳисобгирӣ таъсир намерасонад. Андозҳои батаъхиргузоришуда аз рӯи меъёрҳои андозе, ки дар санаи ҳисоботӣ амали мешаванд ё дар асл амал мекунанд, ҳисоб карда мешаванд ва интизор меравад, ки дар давраи фурӯши дороиҳо ё пардохти уҳдадорӣ татбиқ карда шаванд.

Дороии андозии батаъхиргузошташуда танҳо ба ҳамон андоза эътироф карда мешавад, ки эҳтимолияти мавҷудияти фоидаи андозбандишаванда, дар робита ба фарқияти муваққатии тарҳшаванда истифода мешавад.

Дигар андозҳо аз фаъолияти амалиётӣ ба хароҷоти амалиётии Ташкилот дохил карда мешаванд.

3.14. Қарздориҳои кредиторӣ

Қарзҳои кредиторӣ дар ибтидо бо арзиши одилона эътироф карда мешаванд ва баъдан бо арзиши истеҳлокӣ бо истифода аз усули меъёри фоизи муассир ҳисоб карда мешаванд. Ҳама қарзҳои кредиторӣ аз рӯи усули ҳисобкунӣ, ҳисоб карда мешаванд.

3.15. Захираҳо

Захираҳо дар сурате эътироф карда мешаванд, агар Ташкилот дорои уҳдадориҳои ҷорӣ ё воқеие, ки аз рӯйдодҳои гузашта бармеояд, эҳтимолияти хуруҷи захираҳое, ки манфиатҳои иқтисодиро барои ҳалли ин уҳдадориҳо фаро мегиранд ва агар маблағи ин уҳдадорӣ ба таври боэътимод арзёбӣ карда шуда бошад.

3.16. Сармоя

Сармояи оиномавӣ

Сармояи оинномавӣ ҳаҷми ниҳоии сармояе мебошад, ки дар доираи он саҳмдорон барои пардохти уҳдадориҳои Ташкилот дар назди кредиторони он масъуланд. Маблағе, ки дар ин сатр сабт шудааст, маблағи номиналии сармояро ифода мекунад, ки бо қарори саҳмдорон тасдиқ шудааст, ки мувофиқи қонун ба қайд гирифта мешавад.

Захираҳои ҳатмӣ

Захираҳои ҳатмӣ дар худ захирае, ки Ташкилот тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Оинномаи Ташкилот аз ҳисоби фоидаи тақсимнашуда ташкил менамояд, дар бар мегиранд.

Суди саҳмия (дивиденд)

Суди саҳмия (Дивидендҳо) ҳамчун уҳдадорӣ эътироф карда мешаванд ва аз фоидаи тақсимнашуда дар санаи ҳисоботӣ танҳо дар сурате тарҳ карда мешаванд, ки агар онҳо то санаи ҳисоботӣ ё баъд аз санаи ҳисоботӣ эълон шуда бошанд, вале то санаи нашри ҳисоботи молиявӣ эълон карда шуда бошанд.

3.17. Эътирофи даромадҳо ва хароҷотҳо

Мукофотҳо

Қарзҳои дебитории суғурташуда барои пардохти мукофоти суғуртавӣ (ҳақи суғуртавӣ) вобаста ба уҳдадориҳои дарозмуддати шартномаҳои суғуртавӣ дар асоси ҷадвали муайяншуда дар соли суғурткунии мушаххас ҳар сола дар аввали соли суғуртавӣ бо ҳаҷми пардохти мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ) ҳисоб карда мешавад.

Қарзи дебитории сугурташуда оид ба пардохти мукофоти сугуртавӣ аз рӯи шартномаҳои сугуртавии кӯтоҳмуддат тибқи сар шудани масъулият аз рӯи шартномаи суғуртавӣ, вале на пештар аз рӯзи бастани шартнома ба хисоб гирифта мешавад.

Фоизҳо, Суди саҳмия (дивидендҳо) ва дигар даромадҳои ба он монанд

Даромадҳои фоизӣ дар ҳисобот оиди даромадҳои маҷмӯъӣ дар санаи баҳисобгирӣ бо усули меъёри муассири даромад ба ҳисоб гирифта мешавад. Даромадҳои фоизӣ дар худ истеҳлоки дисконт ва мукфотро низ дар бар мегиранд. Даромадҳои инвеститсионӣ дар худ суди саҳмияҳое (дивидент), ки дар санаи ба Ташкилот хуқуқи эътирофи он ҳамчун қарзи дебитории суғурташуда вобаста ба пардохти мукофоти суғуртавӣ вобаста ба шартомаҳои кутоҳмуддат аз рӯзи сар шудани масъулият тибқи шартномаи суғуртавӣ, вале на пештар аз рӯзи бастани шартнома эътироф кардан, дар бар мегирад.

Фоида ва зарари тасҳеҳшуда

Фоида ва зарари тасҳеҳшуда аз натиҷаи фуруши воситаҳои асосӣ ва дороиҳои ғайримолиявӣ, ки бо арзиши истеҳлокӣ ба назар гирифта мешаванд, ҳамчун фарқияти байни воридон аз фуруш ва арзиши бақиявӣ ё ҳамчуни арзиши истеҳлокшуда эътироф карда мешавад.

Фоида ва зарари тасҳеҳшуда дар лаҳзаи фурӯш дар ҳисобот оиди даромадҳои маҷмуъӣ эътироф карда мешаванд.

Зарарҳои баамаломада тибқи шартномаҳои суғуртавӣ

Зарарҳои баамааломада тибқи шартномаҳои суғуртавӣ, талафоти дар давоми сол расонидашуда, новобаста ба он ки эълон додан, аз ҷумла хароҷоти марбут ба идоракунии зарарҳо бо тарҳи даромад аз ҳисоби фурӯши дороиҳои наҷотёфта ва ҷубронамоиҳои дигар, ҳамзамон ислоҳотҳои зарарӣ қатъ нашудаи (ҳал нашудаи) солҳои қаблиро дар бар мегиранд.

Хароҷотҳо барои идоракунии зарарҳои, дар худ хароҷотҳои дохиливу беруниро, ки дар робита ба идоракунии зарарҳо ба вуҷуд омадаанд, дар бар мегиранд. Хароҷотҳои дохилӣ, дар худхароҷотҳои мустақим идоракунии зарарҳо ва қисми хароҷотҳои маъмуриро, ки бевосита ба идоракунии зарарҳо вобастааст, дар бар мегирад.

3.18. Руйдодҳои пас аз давраи ҳисоботӣ

Арзиши тавозунии дороиҳо ва уҳдадорҳо дар санаи ҳисоботӣ он гоҳ ислоҳ карда мешаванд, ки агар рӯйдодҳои минбаъда далели асосноки тағирёбии ин арзишҳоро пешниҳод кунанд. Ин ислоҳотҳо ба ҳисоботи молиявӣ то санаи тасдиқи ҳисоботи молиявӣ ворид карда мешаванд. Дигар рӯйдодҳои ислоҳнашаванда дар шарҳҳои ҳисоботи молиявӣ ифшо карда мешаванд.

4. ТАҒЙИРОТ ДАР СИЁСАТИ БАҲИСОБГИРӢ

4.1 Стандартҳое, ки интишор шудаанд.

Стандартҳо ва тағиротҳои зерин барои давраҳои солона аз 1 январи соли 2022 ё баъд аз он эътибор пайдо карданд:

Рақами стандарт	Номгуй	Санаи эътибор
Такмили солона		
СБҲМ16	Тағйирот ба СБҲ 16 Воситаҳои асосӣ	1 январи 2022
IAS 37	Тағйирот ба СБҲ 37 - Захираҳо, ӯҳдадориҳои шартӣ ва дороиҳои шартӣ	1 январи 2022
IFRS 16	Тағйирот ба СБҲМ 16 - Имтиёзҳои иҷоравӣ марбут ба Ковид-19	1 январи 2022

Стандартҳо, тафсирҳо ва ислоҳот ба стандартҳои мавҷуда, ки ҳанӯз амалкунанда нестанд ва аз ҷониби Ташкилот барвақт қабул карда нашудаанд.

Дар санаи тасдиқи ҳисоботи молиявӣ, стандартҳои нави зерин, тафсирҳо ва ислоҳот ба стандартҳои мавҷуда интишор карда шуданд, аммо то ҳол амалкунанда нестанд ва аз ҷониби Ташкилот қаблан қабул карда нашудаанд .

Рақами стандарт	Номгуй	Санаи эътибор
СБҲМ 17	Шартномаҳои суғурта	1 январи 2023
Тағйирот ба СБҲ 1	Тағйирот ба СББМ 1 - Гурӯҳбандии уҳдадориҳо ба сифати ҷорӣ ё дарозмуддат	1 январи 2023
Тағйирот ба СБҲМ 10 & СБҲ 28	Тағйирот ба СБҲМ 10 ва СББМ 28 - Фурӯш ё саҳмгузорӣ	1 январи 2023
СБҲ 1 ва Ҳисоботи амалии 2 СБҲМ	Ифшои сиёсати баҳисобгирӣ	1 январи 2023
Тағйирот ба СБҲ 8	Тағйирот ба СБҲ 8 - Ифшои сиёсати баҳисобгирӣ ва муайян кардани тахминҳои ҳисобдорӣ	1 январи 2023
Тағйирот ба СБҲ 12	Тағйирот ба СБҲ 12 - Андози батаъхиргузошташуда вобаста ба дороиҳо ва ӯҳдадориҳое, ки аз як амалиёти ягона бармеоянд.	1 январи 2023

СБҲМ 17 Шартномаҳои суғурта

СБҲМ 17 Шартномаи суғурта принсипҳои эътироф, андозагирӣ, муаррифӣ ва ифшои шартномаҳои суғуртаи муқарраршударо муайян мекунад. Он инчунин талаб мекунад, ки чунин принсипҳо нисбати шартномаҳои суғуртаи басташуда ва шартномаҳои сармоягузорӣ бо хусусиятҳои иштироки салоҳдиди худ татбиқ карда шаванд. Мақсад аз он иборат аст, ки ташкилотҳо маълумоти дахлдорро тавре пешниҳод кунанд, ки ин шартномаҳоро амиқан ифода кунанд. Ин маълумот барои корбарони ҳисоботи молиявӣ асосҳоро барои баҳогузории таъсире, ки қарордодҳо дар доираи СБҲМ 17 ба вазъи молиявӣ, нишондиҳандаҳои молиявӣ ва гардиши пулии Ташкилот маҳдуд мешавад, асос меёбад.

Тағйирот ба СБҲ 1 - Пешниҳоди ҳисоботи молиявӣ

Тағйиру иловаҳо ба СБҲ 1 "Пешниҳоди ҳисоботи молиявӣ" талаботро барои пешниҳоди уҳдадориҳо дар ҳисоботи молиявӣ ба кунунӣ ё дарозмуддат муайян мекунад. Мазмуни уҳдадориҳо низ возеҳ нишон бояд дода шаванд. Тағйирот барои давраҳои солона, ки аз 1 январи соли 2023 ё баъд аз он оғоз мешаванд, татбиқ мешаванд.

Тағйирот ба СБҲМ 10 - Ҳисоботи Молиявии Маҷмуӣ ва СБҲ 28 – Сармоягузорӣ дар ширкатҳои шарикӣ

Тағйирот ба СБҲМ 10 "Ҳисоботи молиявии маҷмуӣ (муттаҳидшуда)" ва СБМ 28 "Сармоягузориҳо ба ширкатҳои шарикӣ" тартиби баҳисобгирии фурӯш ё саҳми дороиҳо байни сармоягузор ва шарикони он ё корхонаҳои муштаракро мушаххас мекунанд. Агар дороиҳои ғайримонетарӣ тиҷорат бошанд, сармоягузор фоида ё зиёни пурраи фурӯш ё саҳми дороиҳоро эътироф мекунад. Дар акси ҳол, фоида ё зиён аз ҷониби сармоягузор танҳо ба андозаи манфиатҳои сармоягузори дигар дар корхонаи шарикӣ ё муштарак эътироф карда мешавад. Тағйирот то он даме, ки IASB лоиҳаи тадқиқотии худро оид ба усули саҳҳомӣ ба итмом нарасонад, ба таъхир гузошта шуд.

Тағйирот ба ифшои сиёсати баҳисобгирии муҳосибӣ ва таърифи баҳисобгирии муҳосибӣ тағйироти зеринро дар бар мегирад:

- СБҲМ 7, барои равшан кардани он, ки маълумот дар бораи асосҳои андозагирии воситаҳои молиявӣ интизор меравад, ки барои ҳисоботи молиявии ташкилот муҳим бошад;
- СБМ 1, аз ташкилотҳо талаб кардани маълумоти муҳими сиёсати баҳисобгирии муҳосибӣ, на сиёсати муҳими ҳисобдории худро ифшо кунад;
- СБМ 8, барои аниқ кардани он, ки ташкилотҳо чӣ гуна бояд тағйирот дар сиёсати баҳисобгирӣ ва тағйирот дар баҳодиҳии муҳосиботиро фарқ кунанд;
- СБМ 34, барои муайян кардани иттилооти муҳими сиёсати баҳисобгирӣ ҳамчун ҷузъи маҷмӯи пурраи ҳисоботи молиявӣ; ва
- Изҳороти амалии СБҲМ 2 Қабули хулосаҳо оид ба аҳамиятнокӣ, барои пешниҳод намудани роҳнамо оид ба тарзи татбиқи консепсияи муҳимият ба ифшои сиёсати баҳисобгирӣ.

Тағйирот ба андози батаъхиргузори вобаста ба дороиҳо ва ӯҳдадориҳое, ки аз як амалиёти ягона бармеоянд, СБҲ 12-ро бо мақсади равшан кардани баҳисобгирии андози батаъхиргузори аз амалиётҳое, ки дар вақти анҷом додани амалиёт боиси фарқиятҳои муваққатии баробари андозбандишаванда ва тарҳшаванда мешаванд, тағйир медиҳанд. Дар ҳолатҳои муайян, ташкилотҳо аз эътирофи андози таъхиршуда озод карда мешаванд, вақте ки онҳо дороиҳо ё ӯҳдадориҳоро бори аввал эътироф мекунанд. Тағйиру иловаҳо тавзеҳ медиҳанд, ки озодкунӣ ба амалиётҳое дахл надорад, ки корхонаҳо ҳам дороиҳо ва ӯҳдадориҳоро эътироф мекунанд ва боиси фарқиятҳои муваққатии баробари андозбандишаванда ва тарҳшаванда мегарданд. Ин метавонад барои муомилот, ба монанди иҷора ва барҳамдиҳӣ, барқарорсозӣ ва ӯҳдадориҳои шабеҳ бошад. Ташкилотҳо вазифадоранд андози батаъхиргузорӣро аз чунин амалиётҳо эътироф кунанд.
Стандарт ба СБҲМ 1 тағирот ворид мекунад, то талаб кунад, ки андози батаъхиргузори марбут ба иҷора ва барҳамдиҳӣ, барқарорсозӣ ва ӯҳдадориҳои шабеҳ аз ҷониби истифодабарандагони бори аввал дар санаи гузариш ба Стандартҳои байналмилалии ҳисобдорӣ, сарфи назар аз озодкунии дар СБҲ 12 муқарраршуда эътироф карда шаванд.

5. АҚИДАҲОИ МУҲИМИ ҲИСОБДОРӢ, АРЗЁБӢ ВА ТАХМИНҲО

Таҳияи ҳисоботи молиявии Ташкилот аз Роҳбарият талаб мекунад, ки дар бораи рӯйдодҳои оянда ҳисобҳо ва тахминҳо ба вуҷуд оранд. Рушди воқеии ҳодисаҳо хеле кам бо арзёбиҳо дақиқан мувофиқат мекунад.

Фарзияҳои асосии дурнамои оянда ва дигар сарчашмаҳои асосии номуайянии арзёбӣ дар санаи ҳисоботӣ, ки метавонанд боисиислоҳи назаррас ба арзиши тавозунии дороиҳо ва уҳдадориҳо дар давоми соли молиявии оянда шаванд. Тахмин ва тахминҳои Ташкилот ба маълумоте асос ёфтаанд, ки дар лаҳзаи таҳияи ҳисоботи молиявии маҷмуъӣ дар ихтиёри Ташкилот мебошанд. Бо вуҷуди ин, вазъиятҳои ҷорӣ ва тахминҳо дар бораи оянда метавонанд бо сабаби тағйирёбии бозор ё ҳолатҳое, ки аз ҷониби Ташкилот вобаста нестанд, тағйир ёбанд. Чунин тағйирот дар фарзияҳо ҳангоми рух додани онҳо инъикос меёбанд.Дар зер арзёбиҳо ва пиндоштҳое тавсиф мешаванд, ки номуайянии онҳо метавонад натиҷаҳоеро ба вуҷуд орад, ки метавонанд тағйироти назаррасро ба арзиши тавозунии дороиҳо ё уҳдадориҳои дар оянда ислоҳотро талаб кунад.

5.1 Беқурбшавии дороиҳои ғайримолиявӣ

Беқурбшавӣ ҷойд дорад, дар сурате, ки арзиши тавозунии дороиҳо ё воҳиди тавлидкунандаи пули нақд аз маблағи ҷуброншавандаи он зиёд бошад, ки ин нисбатан аз арзиш бузургиҳои зерин: арзиши одилона бо назардошти хароҷоти ихтиёрдорӣ ё арзиши истифода мебошад.

Ҳисоб кардани арзиши одилона бо назардошти хароҷоти ихтиёрдорӣ ба маълумоти мавҷуда аз фурӯши ҳатмии дороиҳои шабеҳ ё нархҳои мушоҳидашавандаи бозорӣ, бо назардошти хароҷоти изофӣ, ки барои ихтиёрдории дороиҳо сарф мешавад, асос меёбад. Ҳисобкунии арзишҳои истифодабарӣ ба модели дисконтии гардиши пули нақд асос ёфтааст. Ҷараёни пули нақд аз буҷети панҷ соли оянда гирифта мешавад ва фаъолиятҳои таҷдиди сохториро, ки Ташкилот то ҳол уҳдадор нашудааст ё сармоягузориҳои назарраси ояндаро, ки фаъолияти воҳиди тавлидкунандаи пули нақдро, ки барои беҷурбшавӣ санҷида мешавад, беҳтар мекунад, дар бар намегирад. Маблағи ҷуброншаванда ба меъёри дисконт, ки дар модели тахфифшудаи гардиши пули нақд истифода мешавад ва ба воридоти пешбинишудаи пули нақд ва суръати афзоиш, ки барои мақсадҳои экстраполяция истифода мешавад, бештар таъсирпазир аст.

Чунин ҳисобҳо барои санҷиши гудвилӣ ва дигар дороиҳои ғайримоддӣ бо мӯҳлати истифодаи манфиатоварӣ, ки аз ҷониби Ташкилот эътироф шудаанд, бештар мувофиқанд. Тафсилоти бештар дар бораи тахминҳои асосӣ, ки ҳангоми муайян кардани маблағи барқароршавандаи воҳидҳои гуногуни тавлидкунандаи пули нақд истифода мешаванд.

5.2. Захира барои зарари пешбинишудаи кредитӣ аз рӯи қарздориҳои дебитории тиҷоратӣ ва дороиҳои шартномавӣ

Ташкилот матритсаи имтиёзҳоро барои ҳисоб кардани ECL (усули меъёри фоизии самаранок) барои қарздориҳои дебитории тиҷоратӣ ва дороиҳои шартномавӣ истифода мебарад. Меъёрҳои кӯмакпулӣ дар асоси шумораи рӯзҳои гузаштаи муҳлат барои гуруҳи сегментҳои гуногуни муштариён бо хусусиятҳои якхелаи талафот (яъне аз рӯи минтақаи ҷуғрофӣ, намуди маҳсулот, намуд ва рейтинги муштарӣ, таъминот тавассути аккредитивҳо ва дигар шаклҳои суғуртаи хавфҳои қарзӣ) муқаррар карда мешаванд.

Дар аввал, матритсаи кӯмакпулӣ ба маълумоти мушоҳидашуда дар бораи ба амал омадани пешфарзӣ (дефолт) дар давраҳои гузашта асос ёфтааст. Ташкилот матритсаро барои ислоҳ кардани таҷрибаи гузаштаи талафоти кредитӣ дар асоси маълумотиояндадор навсозӣ мекунад. Масалан, агар шароити пешгӯии иқтисодӣ (масалан, ММД) дар соли оянда бадтар шавад, ки метавонад боиси афзоиши пешфарзӣ (дефолт) дар соҳаи истеҳсолот шавад, пас меъёри таърихии пешфарзӣ (дефол)т тасҳеҳ карда мешавад. Дар ҳар як санаи ҳисоботӣ маълумотҳои мушоҳидашаванда дар бораи сатҳи беэътиборӣ дар давраҳои қаблӣ таҷдид карда мешаванд ва тағйирот дар тахминҳои пешгӯӣ таҳлил карда мешаванд.

Арзёбии робитаи байни меъёрҳои дефолтии таърихии мушоҳидашуда, шароити пешбинишудаи иқтисодӣ ва ECL як арзёбии муҳим аст. ECL-ҳо ба тағйирёбии вазъият ва шароити пешбинишудаи иқтисодӣ таъсирпазир мебошанд.

Таърихи гузаштаи талафоти қарзии Ташкилот ва пешгӯии шароити иқтисодӣ низ метавонад нишонаи пешфарзии (дефолти) воқеии харидор дар оянда набошад.

5.3. Масъулият вобаста ба эъродҳо ва захираҳои шартномаи суғуртавӣ

Барои шартномаҳои суғуртавӣ гузаронидани арзёбии ҳам арзиши ниҳоии пешбинишудаи даъвоҳо дар санаи тавозунӣ ва ҳам арзиши ниҳоии захираи зарари расонидашуда, вале идоранашудаи талаботро гузаронидан лозим аст. Барои баъзе самтҳои тиҷорат, захираи зарари расонидашуда, вале идоранашуда қисми зиёди уҳдадориҳои суғуртаро дар ҳисоботи маҷмуъӣ оид ба вазъи молиявӣ талаб мекунад. Пеш аз он ки арзиши ниҳоии даъвои суғурта дақиқ муайян карда шавад, он метавонад вақти зиёдеро талаб кунад. Ташкилот масъулиятро бо истифода аз тавсияҳои ҷории ҳукумат, ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудааст, бинобар мавҷуд набудани маълумоти кофии таърихӣ муайян мекунад. Мутобиқи ин дастур, барои ҳама намудҳои суғурта, ки маълумоти боэътимоди оморӣ мавҷуд нест, захира зарари расонидашуда, вале идоранашуда (ЗЗРИН) бояд мувофиқи талаботи қонунгузории суғуртаи давлатӣ ба андозаи 50% аз РЗНУ ё дар сурати мавҷуд набудани РЗНУ 5% аз маблаги умумии хакки сугуртаи асосие, ки дар 12 моҳи охир ҳисоб карда шудааст, баҳисоб гирифта шавад.

5.4. Арзёбии воситаҳоии молявии бо арзиши одилона

Агар арзиши одилонаи дороиҳои молиявӣ ва уҳдадориҳои молиявии дар ҳисоботи оиди вазъи молиявӣ эътирофшуда дар асоси нархгузориҳои дар бозорҳои фаъол муайян карда нашавад, онҳо бо истифода аз усулҳои арзёбӣ, аз ҷумла модели дисконтшудаи гардиши пули нақд муайян карда

намешаванд. То ҳадди имкон бозорҳои мушоҳидашаванда ҳамчун маълумот ба ин моделҳо истифода мешаванд, аммо дар он ҷое ки ин дар амал ғайриимкон мебошад, барои муайян кардани арзиши одилона миқдори муайяни ақида лозим аст. Ақида дар худ маълумотҳои ибтидоӣ, аз қабили хатари пардохтпазирӣ, хавфи қарзӣ ва ноустувориро дар бар мегиранд. Тағйир додани тахминҳо дар бораи ин омилҳо метавонанд ба арзиши одилонаи воситаҳои молиявӣ, ки дар ҳисоботи молиявӣ нишон дода шудаанд, таъсир расонанд.

Пардохти шартие, ки аз якҷояшавии корхонаҳо бармеояд, арзиши одилона дар санаи ба даст овардани арзиши одилона ҳамчун як қисми якҷояшавии корхонаҳо арзёбӣ карда мешавад. Агар подошпулии шартӣ ба моҳияти уҳдадории молиявӣ мувофиқат кунад, пас он ба арзиши одилона дар ҳар як санаи ҳисоботӣ аз нав арзёбӣ карда мешавад. Арзиши одилона дар асоси гардиши пулҳои дисконтшуда муайян карда мешавад. Фарзияҳои асосие, ки ҳангоми муайян кардани он истифода мешаванд, эҳтимолияти ноил шудан ба ҳар як ҳадафи иҷроиш, инчунин меъёри дисконтӣ мебошанд.

5.5 Андоз аз фоида

Дар ҳар як санаи ҳисоботӣ, Ташкилот таъсири оянадаи андози батаъхиргузоришударо тавассути муқоиса кардани арзиши тавозунии дороиҳо ва уҳдадориҳо дар ҳисоботи молиявӣ ва манбаҳои андозбандии онҳо арзёбӣ карда мешавад. Дороиҳо ва уҳдадориҳои мавқуфгузошташудаи андозӣ аз рӯи меъёри андоз аз даромаде, ки дар давраи амалишавии дороиҳо ё уҳдадориҳои андоз пешбинӣ намудааст, дар асоси меъёрҳои андозӣ (қонунгузории андоз) дар санаи ҳисоботии амалкунанда ва татбиқшаванда ҳисоб карда мешаванд. Роҳбарияти Ташкилот тахмин кардааст, ки кай тафовутҳои муваққатӣ барқарор мешаванд ва меъёрҳои дахлдори андоз аз даромадро татбиқ менамояд.

6. ВОСИТАҲОИ ПУЛӢ ВА МУОДИЛИ ОН

Ба ҳолати 31 декабри 2022 воситаҳои пулӣ ва муодили он дар Ташкилот ба таври зерин нишон дода шудааст:

	2022	2021
Воситаи пулӣ дар хазина	27	16
Воситаҳои пулӣ дар бонк бо асъори миллӣ	13	43
Воситаҳои пулӣ дар бонк бо асъори хориҷӣ	-	-
Ҳамагӣ	**39**	**59**

7. ҚАРЗДОРИҲОИ ДЕБИТОРӢ АЗ РӮИ АМАЛИЁТҲОИ СУҒУРТАКУНӢ

	2022	2021
Каримова Мунаввара	-	3
Ҳамагӣ	**-**	**3**

8. ҲИСОБҲО БАРОИ ҚАБУЛ

Ба ҳолати 31 декабри соли 2022 ва 2021 қарздории тиҷоратии Ташкилот ба таври зерин нишон дода шудааст.

	2022	2021
ҶСК "Бонки Эсхата"	7	-
ҶСП ТАҚХ "Ҳумо"	8	-
Ҳамагӣ	**15**	**-**

9. Воситаҳои камарзиш

Ба ҳолати 31 декабри 2022 молҳои камарзиш - и ташкилот ба таври зерин нишон дода шудааст.

	2022	2021
Воситаҳои камарзиш	1	11
Ҳамагӣ	**1**	**11**

10. АМОНАТҲО ДАР БОНКҲО ВА ДИГАР ТАШКИЛОТҲО

Ба ҳолати 31 декабри соли 2022 ва 2021 Амонатҳои, ки Ташкилот дар Бонкҳои Ҷумҳури гузоштааст ба таври зерин нишон дода шудааст.

	2022	2021
ҶСП ТАҚХ «Ҳумо»	750	1 601
ҶДММ ТАҚХ «Финка»	703	
ҶСК «Бонки Эсхата»	500	
Ҳамагӣ	**1 953**	**1 601**

11. ВОСИТАҲОИ АСОСӢ

	Таҷҳизотҳои идоравӣ	Мебел ва лавоҳимотҳо	Воситаҳои нақлиёт	Ҳамагӣ
Арзиш				
Ба 31 декабри 2021	**10**	**12**	**-**	**22**
Воридшавӣ	-	-	-	-
Хориҷшавӣ	(10)	(5)	-	**(15)**
Ба 31 декабри 2022	**-**	**7**	**-**	**7**
Хурдашавӣ				
Ба 31 декабри 2021	**(3)**	**(4)**	**-**	**(7)**
Ҳисобкунӣ	(0,5)	(1)	-	**(2)**
Хориҷшавӣ	3	2	-	**5**
Ба 31 декабри 2022	**-**	**(3)**	**-**	**(3)**
Арзиши софи тавозунӣ:				
Ба 31 декабри 2021	**7**	**8**	**-**	**15**
Ба 31 декабри 2022	**-**	**4**	**-**	**4**

Ба ҳолати 31 декабри 2022 дар Ташкилот воситаҳои асосие, ки ба сифати таъминокии уҳдадориҳо гузошта шудабошанд, мавҷуд набуд.

12. ҲИССАИ АЗНАВСУҒУРТАКУНАНДАГОН ДАР ЗАХИРАҲО

	2022	2021
Ҳиссаи азнавсуғуртакунандагон дар захираи мукофотҳои аз худ нагардида дар аввали сол	**6**	**6**
Тағйирот дар захира оид ба мукофотҳои аз худ нагардида	**1**	**-**
Ҳиссаи азнавсуғуртакунандагон барои захираҳои зарар дар аввали сол	**-**	**-**
Тағйирот дар захира оид ба захираҳои зарар	**1**	**-**
Дар охири сол	**8**	**6**

13. ДИГАР ДОРОИҲО

	2022	2021
Қарздории дебитории кормандон	-	0,4
Пешпардохт ба фонди нафақа	-	-
Пешпардохти дигар андозҳо	-	0,6
Ҳамагӣ	**-**	**1**

14. ҲИСОБҲО БАРОИ ПАРДОХТ

	2022	2021
Дигар ҳисобҳо барои пардохт	9400	-
Задолжностӣ по исполинителним листам	3300	
Ҳамагӣ	**13**	**-**

15. ЗАХИРАҲОИ СУҒУРТАВӢ

Ба ҳолати 31 декабри соли 2022 ва 2021 захираҳои суғуртавии Ташкилот ба таври зерин оварда шудааст:

	2022	2021
Захира оид ба мукофотҳои аз худ карданашуда дар аввали сол	**32**	**20**
Тағйирот дар захира оид ба мукофотҳои аз худ карданашуда	(8)	12
Захираҳои суғуртавӣ барои рӯйпуши зарар дар аввали давра	**3**	**2**
Тағйирот дар давоми сол оид ба захираҳои рӯйпуши зарар	1	1
Захираҳои чорабиниҳои огоҳкунанда дар аввали сол	**0,4**	**-**
Тағйирот дар давоми сол оид ба захираҳои чорабиниҳои огоҳкунанда	(0,3)	0,6
Дар охири сол	**28**	**35**

16. ДИГАР ӮҲДАДОРИҲОИ ҶОРӢ

	2022	2021
Андозҳо барои пардохт	1	1
Аъзоҳақии иттифоқи касаба барои пардохт	2	-
Подоштпулии суғуртавӣ ба агентон	2	-
Қарздориҳои кредиторӣ аз рӯи амалиётҳои азнавсуғуртакунӣ	7	-
Дигар ӯҳдадориҳои ҷорӣ	16	-
Ҳамагӣ	**28**	**1**

17. САРМОЯ

	2022	2021
Сармояи оиномавӣ	2 000	2 000
Фоидаи тақсимнашудаи соли ҷорӣ	(1 084)	(1 022)
Захираҳои дигар	1 036	683
Ҳамагӣ	**1 952**	**1 661**

Ба 31 декабри 2022 сармояи оинномавии бақайдгирифташуда ва пурра пардохташудаи Ташкилот 2 000 ҳазор сомониро (2021 сол: 2 000 ҳазор сомонӣ) ташкил медиҳад. Саҳм дар сармояи оинномавӣ аз ҷониби муассисон бо сомонӣ гузошта шудааст ва муассисони Ташкилот ҳуқуқ доранд суди саҳмия пардохт намоянд ва тақсимоти сармояро низ бо сомонӣ амали намоянд.

Соли ҳисоботиро Ташкилот, 62 ҳазор сомонӣ (2021: 416 ҳазор сомонӣ) бо зарар ҷамъбаст намудааст. Ба санаи 31 декабри соли 2022 фоидаи ба маблағи 1 084 ҳазор сомониро ташкил дод.

18. МУКОФОТИ СУҒУРТАВӢ

Ба ҳолати 31 декабри соли 2022 ва 2021 мукофоти суғуртавии Ташкилот ба таври зерин оварда шудааст:

	2022	2021
Суғуртаи ихтиёрии ҳолатҳои нохуш ва беморӣ	14	4
Суғуртаи ихтиёрии ҷовобгарии гражданию ҳуқуқӣ	2	-
Суғуртаи ихтиёрии воситаҳои нақлиёти автомобилӣ	27	34
Суғуртаи ихтиёрии молу мулк	14	27
Суғуртаи ихтиёрии молу мулки ба гарав гузошташуда	17	-
Суғуртаи ихтиёрии тиббии сайёҳон	-	1
	74	**66**

19. РАВОНКУНИИ МУКОФОТҲОИ СУҒУРТАВӢ БА АЗНАВСУҒУРТАКУНАНДАГОН

Ташкилот бо брокери суғуртавии ҶДММ “Брокери Суғуртаи Скала"-и Федератсияи Русия барои азнавсуғуртакунии амволи ҶДММ "Ғаллаи Суғд" ба маблағи умумии 9 440 ҳаз. сомонӣ дар моҳи ноябри соли 2022 шартнома баст. Маблағи мукофоти суғуртавӣ 16,99 ҳаз. сомониро ташкил дод, ки аз он ҳиссаи азнавсуғуртакунанда (брутто-азнавсуғуртакунӣ) ба 7,23 ҳаз. сомонӣ баробар буд. Ҳиссаи масъулият барои ҷойгиркунӣ ба брокери азнавсуғуртакунӣ 80% аз маблағи умумии суғуртаро ташкил медиҳад. Дар баробарин ин Ташкилот молу мулки ҶДММ “Суғднефт” - ро бо брокери суғуртаи ҶДММ “Брокери Суғуртаи Скала”-и Федератсияи Русия барои азнавсуурткунӣ ба маблағи умумии 650 ҳаз. сомонӣ дар моҳи феврал соли 2022 шартнома баст. Маблағи мукофоти суғуртавӣ 9,75 ҳаз. сомониро ташкил медиҳад, ки аз он ҳиссаи азнавсуғуртакунанда (брутто-азнавсуғуртакунӣ) 1,68 ҳаз. сомониро ташкил медиҳад. Ҳиссаи масъулият барои ҷойгиркунӣ ба брокери азнавсуғуртакунӣ 70% маблағи умумии суғуртаро ташкил медиҳад.

	2022	2021
Суғуртаи молу мулк	(2)	-
Суғуртаи ихтиёрии молу мулки ба гарав гузошташуда	(7)	-
Ҳамагӣ	**(9)**	**-**

20. ТАҒЙИРОТ ДАР ЗАХИРАҲОИ СУҒУРТАВӢ

Ба ҳолати 31 декабри соли 2022 ва 2021 тағироти захираҳои суғуртавии Ташкилот ба таври зерин оварда шудааст:

	2022	2021
Тағйироти захираи мукофоти азхуднагардида	8	-
Тағйироти ҳиссаи азнавсуғуртакунандагон дар захираи мукофоти азхуднагардида	1	-
Ҳамагӣ	**9**	**-**
Зарарҳои суғуртавии танзимшуда	(9)	(104)
Тағйироти захираҳои зарар	(1)	(0,3)
Тағйироти ҳиссаи азнавсуғуртакунандагон дар захираҳои зарар	(0,4)	-
Ҳамагӣ	**(10)**	**(104)**
Тағйирот дар захираҳои чорабиниҳои огоҳкунанда	(0,3)	-
Ҳамагӣ	**(0,3)**	**-**

21. ХАРОҶОТҲОИ АМАЛИЁТӢ

	2022	2021
Подоштпулии суғуртавӣ ба агентон	(17)	-
Ҳамагӣ	**(17)**	**-**

22. ДАРОМАДҲОИ ҒАЙРИ-АМАЛИЁТӢ

	2022	2021
Фоизҳои қабулшуда аз амонатҳои гузошташуда	287	210
Дигар даромадҳои ғайри-амалиётӣ	115	11
Ҳамагӣ	**402**	**221**

23. ХАРОҶОТҲОИ ҒАЙРИ-АМАЛИЁТӢ

	2022	2021
Хароҷотҳои фоизӣ	(3)	-
Хароҷотҳо аз хориҷшавии дороиҳо	(18)	(11)
Ҳамагӣ	**(21)**	**(11)**

24. ХАРОҶОТИ МАЪМУРӢ

Хароҷоти умумӣ ва маъмурии Ташкилот барои соле, ки 31 декабри соли 2022 ба анҷом мерасад ба таври зерин оварда шудааст.

	2022	2021
Хароҷоти музди меҳнат	(240)	(251)
Хароҷоти ҳақгузорӣ ба фонди ҳифзи иҷтимоӣ	(50)	(64)
Хароҷоти иҷора	(68)	(181)
Хароҷоти хизматрасониҳои касбӣ	(69)	(31)
Хароҷот оид ба пардохти хизматрасониҳои бонкӣ	(2)	-
Андоҳзо ва пардохтҳо	(40)	(34)
Хароҷоти лавозимотҳои офисӣ	(3)	(5)
Хароҷоти алоқа, интерет	(4)	(2)
Хароҷоти истеҳлокии воситаҳои асосӣ	(2)	(4)
Хароҷоти сафари хизматӣ	(5)	(3)
Хароҷоти коммуналӣ	(1)	(3)
Хароҷоти намояндагӣ	(1)	(1)
Хароҷот барои баланд бардоштани ихтисоси кормандон	(1)	-
Хароҷотҳо бо мақсади хайрия	(2)	-
Дигар хароҷотҳо	(3)	(8)
Ҳамагӣ	**(490)**	**(588)**

25. ИДОРАКУНИИ ХАВФҲО

Идоракунии хавфҳои молиявӣ – ҷузъи ҷудонашавандаи фаъолияти Ташкилот мебошад. Хавфҳои асосии молиявие, ки ба Ташкилот алоқаманд аст, ин хавфи суғуртавӣ, хавфи қарзӣ, хавфи пардохтпазирӣ, ки ба тағйирёбандагии меъёрҳои фоизии бозорӣ, инчунин хавфи асъорӣ вобаста аст, мебошад.
Хадамоти аудити дохилӣ мунтаззам санҷишҳои аудиториро барои назорати воситаҳои амалкунанда ва расмиёти мавҷуда, ҷиҳати ба таври зарурӣ коркард ва татбиқ шудан, мегузаронад.

- **Шартҳои пешбурди фаъолият (муҳити иқтисодӣ)**

Дар фарқият аз бозорҳои мутараққӣ, бозорҳои кишварҳои рӯ ба тараққӣ, ба мисли Ҷумҳурии Тоҷикистон, тахти хатарҳои гуногун, аз ҷумла, хатарҳои иқтисодӣ, сиёсӣ, иҷтимоӣ, ҳуқуқӣ ва қонунгузорӣ қарор доранд. Таҷрибаи гузашта нишон медиҳад, ки ҳам мушкилоти эҳтимолӣ ва ҳам воқеии молиявӣ, дар баробари афзоиши сатҳи хатарҳои эҳтимолии сармоягузорӣ ба кишварҳои рӯ ба тараққӣ, метавонад дар маҷмӯъ ҳам ба иқтисодиёти кишвар ва ҳам қисман ба фазои сармоягузории он таъсири манфӣ расонад.

Танзимоти меъёрӣ-ҳуқуқи фаъолияти корӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мисли пештара тағйиротро талаб менамояд. Тафсирҳои гуногуни қонунҳои андоз, молиявӣ ва гумрук, инчунин дигар маҳдудиятҳои ҳуқуқӣ ва фискалӣ, ки Ташкилот дар Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият мекунад, мавҷуд аст. Самтиояндаи рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон бештар аз интихоби тадбирҳои сиёсати иқтисодӣ, андоз ва пулию қарзӣ, инчунин тағйирот дар заминаи меъёрию ҳуқуқӣ ва вазъи сиёсии кишварҳо муайян карда мешавад.

Ҳисоботи молиявии мазкур ягон ислоҳотеро дар бар намегирад, ки дар натиҷаи ҳалли ин номуайянӣ дар оянда зарур бошанд. Ислоҳотҳои имконпазир ба ҳисоботи молиявӣ дар даврае ворид кардан мумкин аст, ки зарурати инъикоси онҳо аён мегардад ва баҳодиҳии арзишҳои ададии онҳо имконпазир мебошад.

- **Хавфи суғуртавӣ**

Ташкилот ба хавфи суғуртавие, ки маблағи ниҳоии пардохтҳо аз рӯи шартномаи суғуртавӣ, ё ин ки муҳлати амалӣ он бинобар таъсири омилхои гуногун – воридоти даъвоҳо, маблағи даъвоҳо, таҳияи даъвоҳое, ки муҳлати ҳисоббаробаркунӣ доранд аз баҳогузориҳои пешакии гузаронидаи Ташкилот ба таври назаррас фарқ кунад, дучор мешавад. Мақсади асосии Ташкилот таъмини ҳаҷми мувофиқи захираи суғуртавӣ дар ҳаҷми кифоя барои иҷро намудани уҳдадориҳои шартномаҳои суғуртавӣ мебошад.

Ташкилот назорати хавфи суғуртавиро бо роҳи диверсификатсияи байни навъҳои гуногуни суғурта ва сегментхои географӣ, татбиқи расмиёти андеррайтингӣ аз рӯи намуди фаъолият барои назорати зарари сандуқи суғуртавӣ, инчунин истифодаи азнавсуғурткунӣ барои кам кардани хавфи зарари зиёда аз ҳаҷми мукарраршудаи хавфи нигаҳодории худӣ, амалӣ менамояд.

Ташкилот маҳсулоти худро мувофиқи ҳаҷми хавфи суғуртавии ба зимма гирифтааш нархгузорӣ мекунад, инчунин тарифҳоро вобаста ба имкониятҳои гуногуни объекти суғурташаванда ҳисоб мекунад, то ин ки ин имкониятҳоро дар арзиши тарифии суғурта ба таври беҳтар ба назар гирад.

- **Хавфи қарзӣ**

Ташкилот вобаста ба хавфи қарзие, ки қарзгирандаи Ташкилот наметавонад уҳдадории худро дар назди Ташкилот пурра ва саривақт пардохт намояд, дучор мешавад. Маблағе, ки ба таври максималӣ дучоршавӣ ба хавфи қарзиро беҳтар инъикос мекунад, одатан арзиши тавозунии дороиҳои молиявӣ ва ҳиссаи азнавсуғурткунандагон дар захираи зарар, ки дар тавозуни Ташкилот эътироф шудааст, мебошад.

Қарзҳои дебиторӣ вобаста ба амалиётҳои суғуртавӣ
Хавфи қарзӣ вобаста ба қарзҳои дебиторӣ аз рӯи шартномаҳои суғурта вобаста ба напардохтани мукофотҳо ё саҳмҳо дар давоми давраи пардохти қисмҳои дар шартномаи суғурта муайяншуда боқӣ мемонад.
Пас аз ба анҷом расидани ин муҳлат, Ташкилот баҳо медиҳад, ки ё пардохт тибқи шартҳои шартнома анҷом дода шудааст, ё шартнома бекор карда шудааст ё барои беқурбшавии қарзҳои дебитории вобаста ба амалиётҳои суғуртавӣ захира таъсис дода шудааст. Ташкилот ин хавфро тавассути назорати дақиқи пардохти саривақтии қарзҳои дебиторӣ тибқи шартҳои шартномаи суғурта ба ҳадди ақал мерасонад.

Дороиҳо вобаста ба шартномаҳои азнавсуғурткунӣ
Ташкилот ба хавфи қарзӣ мутобиқи шартномаҳо бо азнавсуғурткунандагони алоҳида дучор мешавад, ки ин ба хусусияти бозори азнавсуғурткунӣ, инчунин шумораи маҳдуди азнавсуғурткунандагони дорои рейтинги кредитии қобили қабул мебошад. Ташкилот сиёсати идоракунии хавфҳои марбут ба контрагентҳо - азнавсуғурткунандагонро дорад ва мунтазам таъсири аз ҷониби азнавсуғурткунандагон иҷро накардани уҳдадориҳои онҳоро арзёбӣ менамояд.

Дороиҳои молиявӣ
Хавфҳои қарзие, ки бо дороиҳои молиявии Ташкилот, аз ҷумла воситаҳои пулӣ ва ҳамарзишҳои онҳо, амонатҳо дар бонкҳо, дороиҳои молиявии бо арзиши одилона тавассути фоида ё зарар ва дороиҳои молиявии барои фурӯш мавҷудбуда дар натиҷаи иҷро накардани уҳдадориҳои тарафҳои контрагент ба вуҷуд меоянд, азнавбаҳогузорӣ карда мешаванд, дар ҳоле ба вуҷуд меоянд, ки маблағи ҳадди хавф ба арзиши тавозунии ин дороиҳо баробар аст.

Ташкилот хавфи эҳтимолии қарзиро тавассути муқаррар кардани маҳдудиятҳо ба бонкҳои ширкатҳо (эмитентҳо) ё гуруҳи бонкҳои алоҳидаро (эмитентҳоро) маҳдуд мекунад. Ташкилот инчунин сиёсати сармоягузорӣ дорад, ки намудҳо ва асъорҳои асосии воситаҳои молиявӣ, ки ба онҳо Ташкилот сармоягузорӣ карда метавонад, рейтинги ширкатҳо - эмитентҳои воситаҳои молиявие, ки метавонанд дар тавозуни Ташкилот бошанд ва инчунин ҳадди ниҳоии саҳмияҳои ҳар як намуди воситаҳои молиявиро дар сандуқи сармоягузориҳои молиявии Ташкилот, амал мекунанд.

Дигар қарзҳои дебиторӣ

Хавфи қарзӣ, ки бо дигар қарзҳои дебиторӣ алоқаманд аст, дар натиҷаи пардохт накардани контрагент, ки ҳадди максималӣ хавф баробар аст ба арзиши тавозунии ин дороиҳо, ба вуҷуд меоянд. Ташкилот баҳо медиҳад, ки ё пардохт тибқи шартҳои шартнома анҷом дода шудааст, ё шартнома бекор карда шудааст ё барои беқурбшавии дигар қарздориҳои дебиторӣ захира таъсис дода шудааст. Ташкилот ин хавфро тавассути назорати дақиқи пардохти саривақтии қарзҳои дебиторӣ тибқи шартҳои шартномаи суғурта ба ҳадди ақал мерасонад.

Сифати кредитии дороиҳои молиявӣ ва азнавсуғуртакунӣ, ки беқурб нашудаанд, метавонад бо истифода аз рейтинги (агар мавҷуд бошад) аз ҷониби агентии рейтингие, ки тарафи дигар маҳсуб меёбад, муайян карда шавад. Барои арзёбии сифати дороиҳои молиявӣ ва азнавсуғуртакунӣ рейтингҳои агентиҳои рейтингии ҷаҳонӣ истифода бурда шуданд: Fitch, Standard & Poor's, Moody's, A.M. Best. Дар сурати мавҷуд набудани маълумот аз агентиҳои ҷаҳонӣ, рейтингҳои русии агентии рейтингии Expert RA истифода шуданд.

Ташкилот барои арзёбии иттилооти ояндадор аз ақидаҳои коршинос истифода мебарад. Ин тахмин низ ба маълумоти аз манбаъҳои берунӣ гирифташуда асос ёфтааст. Маълумоти беруна метавонад маълумоти иқтисодӣ ва пешгӯиҳои аз мақомотҳои давлатӣ ва мақомотҳои молиявӣ қарзӣ кишвар, ки дар он Ташкилот фаъолият мекунанд, ба монанди Бонки миллии Тоҷикистон, инчунин манбаъҳои интихобшудаи берун аз кишвар, аз қабили Хазинаи Байналмилалии Асъор ва Комиссияи иқтисодии Аврупоиё, инчунин пешгӯиҳои инфиродӣ ва илмӣ бошанд.

Дороиҳои молиявии суғуртакунанда асосан бо ҳамон асъоре, ки уҳдадориҳои шартномаи суғуртавӣ доранд, ифода карда мешаванд. Бинобар ин, таъсири хавфи асъорӣ ночиз арзёбӣ мешавад. Суғуртакунанда воситаҳои молиявии ҳосилшуда ва шартномаҳои асъории форвардиро истифода намебарад.

a. Хавфи падохтпазирӣ

Хавфи пардохтпазирӣ ҳамчун хавфе муайян карда мешавад, ки бо номутобиқатӣ байни муҳлатҳои пардохти дороиҳо ва уҳдадориҳо ва эҳтимолияти ба он алоқаманд бо норасоии маблағҳои Ташкилот барои пардохти уҳдадориҳои алоқаманд, муайян карда мешавад.

Хавфи асосии пардохтпазирие, ки Ташкилот ба он дучор мешавад ин истифодаи ҳамарӯзаи манбаъҳои маблағҳои озоди вобаста ба зарарҳое, ки аз шартномаҳои суғуртавӣ ва қарордодҳои сармоягузорӣ, инчунин вобаста ба муҳлатҳои қоғазҳои қиматноки қарзӣ бармеояд, мебошанд.

Идоракунии пардохтпазирӣ аз ҷониби Ташкилот дар доираи сиёсати хавфи пардохтпазирӣ амалӣ карда мешавад, ки он муайян мекунад, ки чӣ гуна хавфи пардохтпазирӣ барои Ташкилот мавҷуд аст; ҳаҷми минималии маблағҳоро барои қонеъ гардондани эҳтиёҷот ба онҳо дар ҳолатҳои фавқулодда муқаррар менамояд; нақшаҳои маблағгузориро дар ҳолатҳои фавқулодда муқаррар мекунад; манбаъҳои маблаггузорӣ ва чорабиниҳоеро, ки боиси иҷрои хамин нақша мегарданд, муайян мекунад; тартиби ба мақомоти назоратӣ пешниҳод намудани хавфи пардохтпазирӣ ва вайронкуниро муайян менамояд; тартиби мониторинги риояи сиёсати хавфи пардохтпазирӣ ва аз нав дида баромадани он барои мутобиқат ба шароити тағйирёбандаи бозор.

Бо мақсади идоракунии хавфи пардохтпазирӣ, Ташкилот ҳар рӯза баррасии даромадҳои дарназарбудаи ояндаро аз муомилот бо муштариён ва амалиёти бонкӣ, ки ҷузъи раванди идоракунии дороиҳо ва уҳдадориҳо мебошад, анҷом медиҳад.

Тибқи муқаррарот, Ташкилот меъёрҳои пардохтпазириро дар сатҳи зарурӣ нигоҳ медорад, ба монанди меъёрҳои пардохтпазирии ҷорӣ ва кӯтоҳмуддат ва лимити пардохтпазирии асъор, ки танзимкунанда муқаррар кардааст. Роҳбарият боварӣ дорад, ки риояи ин қоидаҳо зарур аст ва ин тадбир нигоҳ доштани сатҳи мувофиқи пардохтпазириро таъмин мекунад.

- **Идоракунии Сармоя**

Бо мақсади идораи сармоя худӣ, сармояи оиномавӣ, сармояи иловагӣ ва ҳамаи захираҳои вобаста ба суғуртакунӣ. Мақсади асосии Ташкилот дар муносибат ба идораи сармоя ин дар ба ҳадди ниҳоӣ (максимум) зиёд кардани арзиши сармоя мебошад.

Ташкилот сохтори сармояро дар мутобиқат ба тағйирёбии шароитҳои иқтисодӣ ва талаботҳои шартҳои шартномаи идора ва тағйирот ворид менамояд. Бо мақсади нигоҳдорӣ ва ё тағйирот дар сохтори сармоя Ташкилот метавонад суди саҳмияҳоро пардохт намояд, сармояро ба саҳоммон баргардонад ё сармояро аз ҳисоби саҳҳомон пурра намояд. Ташкилот назорат аз болои сармояро ба воситаи коэфисенти фишангҳои молиявӣ, ки он таносуби қарзи софро нисбат ба сармоя ва қарзи соф ҳисоб менамояд, амалӣ менамояд.

26. РУЙДОДҲОИ ПАС АЗ ДАВРАИ ҲИСОБОТӢ

То санаи интишори ҳисоботи молиявии мазкур, ҳеҷ гуна рӯйдод ё амалиёти муҳиме нест, ки тибқи СБМ 10 «Руйдодҳои пас аз давраи ҳисоботӣ» ба вуқуъ наомадаанд.